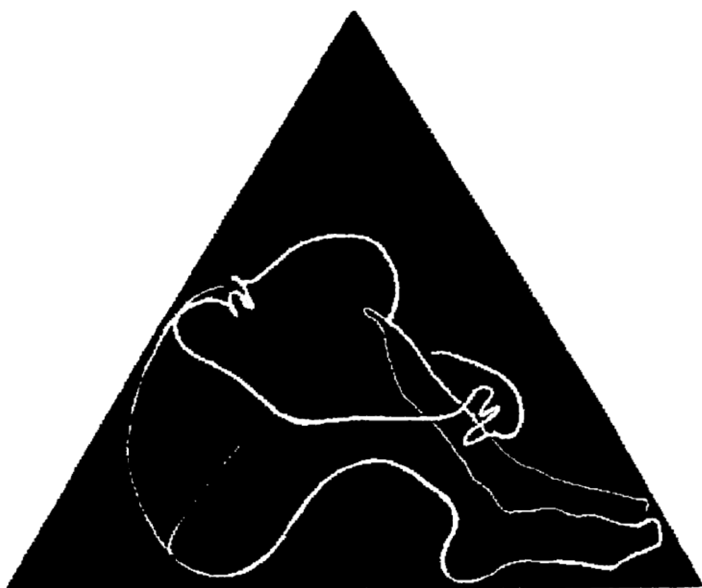
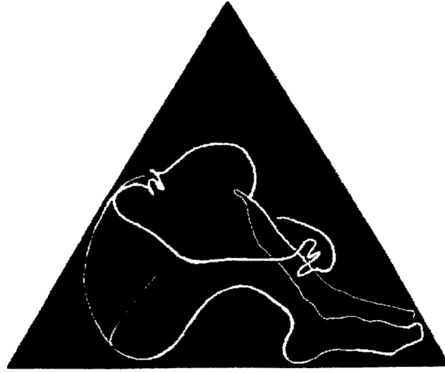
Însemnări despre singurătate...

Gabriel Forfotă

Însemnări despre singurătate...

Gabriel Forfotă

Bucureşti
2023

Însemnări despre singurătate…

Redactor: Gabriel Forfotă
Tehnoredactor: Gabriel Forfotă
Ilustrator copertă: Gabriel Forfotă după un crochiu de Ioana Maria Șerban
Grafică: Gabriel Forfotă

Bucureşti

România

Prima ediție digitală 2023

ISBN: 978-973-0-38867-1

Absolut nimic nu se compară
cu dragostea copiilor pentru părinți,
doar a Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh

bunicii mele, Anica
fetiței mele, Anastasia

Cuprins:

Însemnări despre singurătate pentru o lucrare, nici măcar începută, despre "dialectica singurătății în relația sentiment de familiaritate ↔ sentiment de înstrăinare, străinătate / apropiere ↔ îndepărtare" (Gabriel Forfotă, oct. – dec. 1993)[1]

Apartenența favorizează distanțarea.

A B C

Dacă A se apropie de C se depărtează de B.

A-parte(nența) → parte, latură într-un câmp existențial. Când țin partea sunt partinic → mă apropii de şi mă depărtez de. Mă țin de-o-parte, adică mă țin la marginea problemei pentru a nu mă atinge → sunt mai aproape de mine şi de-parte de acțiune. Este de fapt o acțiune de îndepărtare a mea de o realitate devenită problematică pentru propria existență. Când realitatea devine problemă înseamnă că ea solicită o rezolvare, un răspuns de soluționare. Dacă nu pot să dau un răspuns, o rezolvare convenabilă, atunci plec de lângă problemă, adică din realitate. Dar, unde? Că totul este realitate, cel puțin a mea, întotdeauna sunt într-o situație reală, cel puțin a mea – nu pot ieşi cu totul din ea decât dacă mă suprim pe mine.

---

[1] Însemnări făcute pentru o lucrare de licență la Psihologie Socială. Tema, fiind abordată dintr-un punct de vedere prea personal, a fost ulterior abandonată pentru a se adopta o atitudine mai scolastică prin găsirea unei teme mai cuminți, mai impersonale. (n.a. 2006)

Atunci mă duc într-o parte / de-o-parte a ei, într-o latură, la margine de tot, fug din mijlocul realității, al vieții, de sub influența directă a razelor solare pentru a nu mă arde, pârjoli. Unde? Undeva la umbră, la linişte, departe de lumină, de viață. La umbră, sub acoperire, în culcuş, în brațele mele şi departe de viață sper să fie căldicel, comod, confortabil. Şi pentru un timp e. Dacă trece prea mult timp, mă răcesc pentru că se consumă căldura pe care o aveam acumulată de la razele de soare, de la viață. Dar ce să fac? Dacă mă duc iar la soare, trebuie să dau un răspuns la problemă sau să mă năucească căldura şi să mă orbească lumina. Dacă rămân sub umbră (sumbru) o să-mi fie din ce în ce mai rece, o să devin rece, dar „nemuritor şi rece” → singur, deci liber de orice răspuns la problemele din „cercul strâmt”, deci sufocant, coercitiv al realității, al vieții, departe de pulsul-mişcarea-schimbarea, de variațiile căldurii şi luminii, cromaticii vieții. Adică, mai puțină variație înseamnă mai multă constanță, mai multă uniformitate, mai multă stabilitate, mai multă siguranță, mai multă linişte → mai puțină viață.

Asperitățile create de diferențierile variabilității vieții conduc la o tensiune excitațională care solicită implicarea mea în reducerea acesteia, adică a variabilității. Care-i sensul, când poți rezolva problema din start: stai de-o parte din fața schimbărilor vieții. Efort mai mic, gândire mai puțină. Gândirea se naşte spre rezolvarea problemei / reducerea tensiunii, a disconfortului

→ deci, spre propria-i dispariție. Gândirea, deci, funcție fără sens într-o situație fără sens → viața. Cel mai comod este să stai sumbru (sub umbrelă, sub umbră) în ne-viață. Ne-viața nu este moarte. Moartea este asul din mânecă, ea este lăsată la urmă pentru că implică o alegere, o decizie, o hotărâre, un răspuns ultim, dar totuşi un act. Acest răspuns ultim mă face act-or, aduce deci viața prin act – ceea ce este incomod. Sunt adus în fața alegerii şi a posibilității folosirii acestui as atunci când viața mă cotropeşte şi în cuibuşorul meu umbrit. Este aici o extremă frică de căldură (termofobie?) şi / sau lumină (fotofobie?), adică de apropiere, de probleme, de a trăi, de viață.

Pentru a intra în relație, adică pentru a crea o legătură trebuie mai întâi să intru în contact. Contactul este o confruntare la graniță, o izbitură, o tensiune, o limitare, un disconfort care implică decizie → orice alegere a unei posibilități presupune pierderea tuturor celorlalte, deci alegerea este resimțită ca o limitare, ca o nelibertate, ca o pierdere de infinite opțiuni, ca o pierdere a propriei libertăți, a singurătății, a în-depărtării, ca o pierdere de sine. Deci, orice alegere presupune o pierdere, presupune deci a putea trăi cu pierderea, cu locul gol lăsat de ceea ce ai pierdut, gol cumplit de dureros resimțit în miezul ființei (datorită forței gravitaționale create de vidul rămas). A trăi în miezul problemei, al situației de viață înseamnă, deci, a trăi permanent cu pierderea şi astfel cu durerea.

Viața este durere, deci viața dăunează la sănătate. Definiția comună a sănătății este lipsa de durere (când mă duc la doctor, mă întreabă: „ce te doare?” pentru a vedea ce anume are de făcut pentru a-mi trece durerea). Când visez urât sau prea frumos sau sunt năuc, mă ciupesc (adică îmi provoc durere) pentru a-mi da seama dacă sunt treaz, dacă sunt în contact cu realitatea, dacă trăiesc aevea → durerea este simptomul cel mai relevant, indicatorul cu maximă putere de discriminare al vieții.

Dar viața este o boală curabilă, mă pot vindeca de ea netrăind-o şi, chiar dacă nu sunt compliant la acest tratament, oricum trece de la sine la un moment dat. Rămâne doar problema aşteptării (stare de tensiune), a toleranței la frustrare, la pierdere, trebuie să am răbdare până mă vindec. Chiar şi cu tratament bine administrat, boala asta mare mă poate sâcâi destul de mult şi deci răbdare trebuie să am, să nu ajung să mă plictisesc în timpul lung până la vindecare. Dar ce să faci să nu te plictiseşti, pentru că orice ai face implică o apropiere de viață şi deci o pierdere a sănătății. Atunci, nu mai fac nimic, nici un efort care să-mi evoce boala cu durerile ei. În starea de aşteptere, însă, agonizez continuu şi trăiesc mereu cu tensiunea fricii de a nu mă apropia de durere. Şi sunt sleit, nu am energie. De ce? Pentru că nu mă bucur? Aş vrea să mă bucur, pentru că asta nu este durere. Dar, poți să te bucuri aşa ca prostul, poți să râzi de unul singur? După câte îmi aduc aminte,

întotdeauna când m-am bucurat, m-am bucurat de cineva sau cu cineva de ceva → adică, întotdeauna am fost în legătură cu cineva, am fost în contact, în relație, am fost în viață – cu alte cuvinte, când m-am bucurat, am fost în tot timpul în proximitatea durerii, a riscului pierderii acelor contacte, acelor relații, a vieții. Se pare că nu pot gusta bucuria fără durere. Mă îndepărtez de durere, sperând să mă apropii de bucurie, dar nu fac decât să mă depărtez de tot ceea ce vreau, pentru că, în lumea lui a avea, ce vreau este ceea ce doresc, țin să am. Dar ce pot avea? Toate trec, nimic nu ține la nesfârşit. Aşa că ceea ce cred că am, că țin, că de-țin la un moment dat, în următorul moment este amintire. Da, amintirile pot fi eterne, sau cel puțin atât cât sunt eu, ele pot umple golul lăsat de ce s-a dus. Dacă vreau, în aceste vitrege condiții, este suferință continuă, pierdere continuă, sfâşietoare durere. Doar dacă aş trăi în iluzia controlului realității... Dar, acum ştiu, nu mă pot minți, sunt deja în durere, sunt prea lucid, prea conştient de ce se petrece, ce să vreau? Ce Pot să vreau? Să fiu? Oricum sunt... din nefericire. Da, chiar aşa, din nefericire, din durere se naşte conştiența de a fi. Către ce să mă mai îndrept? De ce să mă mai bucur? Vreau să tai organul cu care simt durerea şi în felul ăsta nu voi mai simți nici bucuria. Este ca şi cum mi-aş tăia limba ca să nu mai simt gustul amar, dar în felul acesta nu mai simt nici gusturile dulce, acrişor şi sărat. Mă întreb atunci de ce mi se par toate nesărate, parcă-s fără gust, nu îmi mai

spun nimic. Şi am o senzaţie de parcă aş locui în pustiu şi casa îmi este străină, goală şi rece.

Pe de altă parte, dacă pierd ceea ce m-a bucurat odată, mă doare. Dacă vreau să menţin binele bucuriei trebuie să evit durerea pierderii → voi sta cu frica posibilităţii pierderii, într-o tensiune cumplită pentru că nu voi şti când se va produce această pierdere. Într-un fel, mai bine cu pierderea, cu durerea decât cu această continuă aşteptare că sabia de deasupra capului meu poate cădea oricând. În această tensiune pot la un moment dat, când n-o mai suport, să-mi doresc să se întâmple o dată această pierdere.

Curios, când pierd, pierd contactele, relaţiile, pot pierde tot ceea ce am şi, totuşi, în acele momente mă simţit cel mai viu, dureros de viu. De fapt, simt cel mai intens faptul că SUNT. Atunci pot spune cu o certitudine de netăgăduit „SUNT!" – şi este ultimul lucru de care mă pot îndoi. Nu *dubito ergo cogito, cogito ergo sum*, ci *dolor ergo voluntas, voluntas ergo sum*[2]. Pentru că

---

[2] „Mă îndoiesc deci cuget, cuget deci exist"; „Mă doare deci simt, simt deci sunt". Prima afirmaţie îi aparţine lui Descartes în *Discurs asupra metodei, partea a III-a, 1637,* unde ecesta încearcă să fundamenteze întreaga metodologie a cunoaşterii umane pe *îndoială* ca o caracteristică a lui *homo sapiens*. Aşa că pentru a reclădi, dărâmă tot pentru a ajunge la piatra de temelie cea mai solidă pe care să-şi aşeze edificiul. Astfel, mă pot îndoi de orice, chiar şi de propria existenţă, dar, *intuitiv*, din esenţa, din definiţia acestui lucru decurge iminent faptul că nu mă pot îndoi de îndoiala mea. Atâta timp cât mă îndoiesc exist şi nici Dumnezeu nu poate să mă împiedice de a exista. Deci, dacă mă îndoiesc, dacă cuget eu exist. Dar cine se îndoieşte, cine cugetă? Eu. Deci eu sunt ceva care cugetă: o substanţă cugetătoare. *Intuiţia* devine aşadar la Descartes *criteriul de măsurare a adevărului.* Prin *intuiţie* Descartes înţelege *acea stare în care Eul consideră*

întotdeauna când m-am simțit, m-am simțit tot eu şi pentru că întotdeauna în durere m-am simțit mai mult, se pare că A FI – SUNT (ceea ce pot spune în orice moment al vieții şi mai ales în clipele grele) este maxima constantă în viață şi ne-viață şi, deci, maxima stabilitate, certitudine, siguranță. Sunt şi mă simt că sunt şi nu pot decât să fiu atâta timp cât sunt („Ființa este şi nu poate decât să fie...” spune Parmenide şi aşa începe ontologia). Iar acest SUNT, simt că sunt, care mi se evidențiază cel mai mult în durere, atunci când nu mai am, simt că nu este dependent de nimic din ceea ce am avut, am sau pot să am (din lumea lui A AVEA) pentru că durerea pe care o simt, o simt fără de sfârşit şi absolută. Adică, simt eternitatea faptului că SUNT, ca o tărie de nezdruncinat, chiar dacă pierd tot ce am, chiar şi viața. În durere sunt, sunt conştient că sunt, într-

adevărat tot ce este clar şi distinct. Deci acele idei care mie *îmi apar* clare şi distincte, deci adevărate sunt acele idei înăscute care stau ațipite doar în subconştientul meu şi pe care eu doar le recunosc – idei a căror veracitate să găseşte în ele însele. Este interesant cum părintele raționalismului modern îşi fundamentează metoda sa deductivă pe intuiție, adică pe ceea ce apare/se arată de la sine/din sine, impunându-se Spiritului, Conştiinței, Eu-lui, *intuiția* fiind *un mod de sesizare instinctivă* (deci *irațional*) *a ceva dinainte dat, ca pe un tot gata conturat, de unde caracterul de certitudine, de neîndoielnic,* după definiția lui Jung. Nimic altceva decât *sesizare fenomenologică: a înțelege un lucru din el însuşi; sesizarea esenței prin care un lucru este clar, lipsit de echivoc şi cognoscibil,* după Husserl. Se vede că abia după ce s-a bazat pe/prin intuiție (pe/prin irațional) a putut Descartes să raționeze. Acest paradox irumpe astăzi şi mai mult în conştiință mai ales după ce odisseea rațiunii care a vrut să cuprindă totul de una singură a ajuns, o dată cu noul romantism în ştiință, în punctul de plecare – s-a întâlnit cu intuiția. Şarpele şi-a înghițit coada. (n.a. 1993; vezi şi comentarii la nota 2 la sfâşitul „Însemnărilor...” n.a. 2006)

un fel spus, prin durere mă găsesc, dar singur. În bucurie sunt împreună Eu cu Tu, sunt în relaţie. În durere doar sunt, nu în relaţie, dar *dacă Pot Fi Singur, atunci Pot Intra şi în Relaţie cu Tu*. Dacă fug de durere în Sinea mea, atunci mă închid în mine şi mă sufoc. Dacă fug de durere, agăţându-mă cu disperare de tot ce am, cred că am sau pot avea, atunci închid viaţa în mine.

În durere Fi-esc, în durere iau act de Fiinţă, dar dacă mă deschid către Tu, dacă în mod absolut liber (în sensul libertăţii increate a lui N. A. Berdiaev) mă îndrept către Tu ca Tu, ca Cine, ca Persoană, atunci mă aflu ca Eu, ca Persoană, dincolo de propria Fiinţă, în relaţie, în relaţia Eu – Tu (în sensul lui Martin Buber), unde Eu cu Tu pun împreună, în mod absolut liber, din propria lor Fiinţă (se dăruiesc unul altuia) – adică act-ează actul relaţiei, se bucură de relaţie… împreună. Se pare că această maximă durere a pierderii (sau a lăsării?) este ca o poartă de trecere din „lumea lui A AVEA" în „lumea lui A FI", este o adevărată poartă a vieţii, o „Poartă spre FI-inţă".

Când mă simt, când mă simt Eu, când mă doare fiind, când stau cu durerea, stau în mijlocul vieţii fiinţei mele, dar mi se relevă că doar Eu mă simt, că doar eu stau în centrul propriei mele fiinţări. „Doar Eu" arată singularul şi asfel, alături de faptul că mă simt etern, sunt singurul care mă simt → deci, mă simt singur este prima pro-*poziţie* pe care o simt la simţirea durerii (a faptului că sunt). De aceea, dilema existenţială este A FI

SINGUR sau A NU FI pentru că singurătatea, deci libertatea de „lumea lui A AVEA” (acceptarea de a nu avea), este ontologic fundamentată în A FI, în Eu SUNT (singur). A nu putea sta singur, înseamnă a nu putea sta cu durerea, înseamnă în ultimă instanță a nu putea fi Eu, a nu mă putea simți Eu, a nu simți. Şi atunci plec în lumea lui a avea şi mă cramponez de ce pot să am, căutând să am cât mai multe şi cât mai sigure, stând cu frica de a le pierde sau... căutându-mi un culcuş la umbră [...]

Întotdeauna ne este frică de a pierde ceva, ceva ce credem că avem, că putem sau sperăm să avem. Posibilitatea pierderii înfricoşează (în română este acest frrr – tremur, frică, frig – rece, care vine de la pierderea căldurii apropierii din relație, relație pe care o am cu o persoană, cu un obiect dorit, cu o speranță, cu un vis...) şi apare spaima de a rămâne fără... tot ceea ce a reprezentat şi reprezintă o valoare pentru mine. Valoarea resimțită (altfel n-ar fi valoare pentru noi) ne face să simțim că este ceva bun în lumea asta pentru care merită să trăim, să iubim, să riscăm, pentru care merită să luptăm, să-l apărăm, să-l protejăm. Cu alte cuvinte, frica[3] apără viața cu tot ceea ce resimțim ca valoros în ea. Dacă nu pot trăi, accepta sub nici o formă posibilitatea pierderii a ceea ce am şi, în consecință, durerea cumplită provocată de

---

[3] Vezi şi despre *grijă* la Heidegger în *Ființă şi Timp*, Humanitas, 2003 (n.a. 2006)

aceasta, atunci fac tot posibilul să mă apăr, să îndepărtez chiar şi posibilitatea pierderii. Aceasta este trăirea emoțională care duce la o hipervigilență şi o căutare a posibilelor amenințări, lărgind astfel universul posibilului: oricine şi orice poate face rău (să pierd ceea ce am mai valoros, mai important în viață). Amenințările pot veni astfel şi din posibilitatea lor, posibilitatea devenind astfel realitate pură, trăită ca atare, imaginația şi rațiunea fiind instrumentele prin care ne-o putem structura.

Alteori, ne este frică de durere, pentru că am experimentat-o prea de timpuriu. De exemplu, pierderea sau neprimirea afecțiunii (tot o pierdere) din partea părinților (sau a unuia) mă poate face să mă simt singur, neimportant, că am venit inoportun pe lume, că nu am loc pe lume, să mă simt fără valoare, e-vacuat. Aceasta este o durere cumplită pentru un copil. Îl face să se simtă vinovat pentru ceea ce este, pentru că este, să simtă că nu merită. De aceea TREBUIE să lupte pentru A MERITA dragostea, trebuie să devină cel mai bun pentru a deveni iubibil, dezirabil, util, semnificativ, adică să însemne ceva pe lumea asta pentru cineva. Atunci ceilalți îl vor considera folositor, îl vor dori…, dar nu pentru ceea ce este, ci pentru utilitatea lui – de unde o continuă insatisfacție, nemulțumire, insațietate, nesaț. Această rațiune o aplică şi asupra celorlalți, dar şi asupra lui: trebuie să fie cel mai bun, să fie perfect. Tot ce este al lui (copii, partener etc.)

trebuie să se ridice la acelaşi nivel. Nu are relații personale ci obiectuale (rațional-utilitare), pentru că profunzimea sentimentelor este periculoasă, poate să doară, rău de tot. Viața din jur este goală şi rece fără apropierea relațiilor, mai mult, ea este lipsită de valoare, searbădă, pustie.

Frica de durere ne îndepărtează de viață sau ne face să alergăm după ea, frica de ceea ce amenință (fără experimentarea durerii) ne închide în noi pentru a ne apăra şi ne îndepărtează de realitate şi atunci când ceea ce amenință nu mai poate fi ținut la periferia corpului, emoțiilor, intelectului – Eu-l se pune la adăpost din ce în ce mai adânc până nu rămâne decât el separat de corp, de afect şi în final de intelect. Această îndepărtare se produce treptat (în funcție de perceperea gradului de penetrare a ceea ce amenință).

[…]

Persoană – personalitate; izolare – însingurare

„Viața este întâlnirea cu Viața”[4]
Ghelasie Gheorghe

„Dragostea este revărsare de Persoană.
Persoana este Absolutul Libertății;
În Viață, Libertatea se de-finește prin A FI în Timp;
În Viață, Persoana este Libertatea în Timp;
În Viață, Persoana este revărsare din Timp;
În Viață, Dragostea este acordare de Timp;
În Viață, Eu sunt însăşi răbdarea, însuşi Timpul nesfârşit;
Persoana sunt Eu în răbdare: Liber pentru Tine.”
Minamin

Persoana → conştiința de Eu prin trăirea lui Tu. Cineva-ul care ia act de faptul că este. Cel ce simte, Cel ce simte că este, Cel ce spune simt, mă simt, mă simt Eu → Cel ce-şi simte Ființa prin izbirea-limitarea-întâlnirea cu Aceasta în durere – în durerea de A FI. A FI este, prin faptul că Este, o limitare, o constrângere pentru Persoană, pentru Eu chiar prin evidența izbitoare a faptului că este. Chiar în momentul în care simt că sunt, simt că sunt într-un mod de-finit, constrâns întru A FI. Aceasta înseamnă că din acel moment simt

[4] Citat adăugat în 2006 (n.a.)

tensiunea limitării → mă simt în timp, mă simt chiar Timpul, Cronos, Ianus-Saturn – Omul primordial, cel care şi-a ucis propriul Tată, propria Origine, Izvor, pe Uranus (Cerul înstelat şi nemărginit, libertatea increată) – mă simt chiar limitarea, mă simt finitudinea infinitudinii, luând act, fiind conştient de faptul că sunt Eu. Născut din tensiunea limitării, Timpul mă presează, mă face să mă mişc continuu, altfel simt că sunt strivit, că mă sufoc. Tensiunea timpului, granița, durerea sunt puternic relevate în viată de o pierdere / lipsă → durerea mă mişcă, adică pierderea-lipsa-golul mă pune în mişcare, mă face să-mi caut sau să-mi creez un loc pentru a-mi aşeza capul, pentru a-mi găsi pacea. Dar unde pot să găsesc aşa ceva, când oriunde m-aş duce, acolo voi fi şi Eu, deci voi fi mereu cu durerea şi cu presiunea Timpului atâta vreme cât voi fi Eu, cât voi fi conştient că sunt, cât voi simți că sunt.

Pe de altă parte, presiunea timpului, resimțirea granițelor, chiar a golului mă fac să simt că nu am loc şi, ca reacție, fie voi avea tendința de a mă retrage, de a pleca, fie de a lupta, de a respinge presiunea printr-o forță interioară capabilă de a se opune – furia. În ambele cazuri – fie că mă îndepărtez / re-trag, fie că îndepărtez / res-ping –, nu fac altceva decât să creez distanțe, rezultând astfel un spațiu cu caracteristici metrice. Paradoxal, în acest spațiu rezultat din distanțare, nu voi avea mai mult Loc; această casă a mea construită pe depărtări

mărețe, pe distanțe, pe lipsa de apropieri amenințătoare la adresa aerului pe care-l respir e distantă, e la mare depărtare şi de mine, e străină, e rece, dacă fluieri are rezonanța golului, a pustiului. În această casă nu mă simt acasă pentru că mă simt singur, pentru că e frig. Aici nu pot să mă aşez ca să mă odihnesc pentru că nu are podea, temelie, nu are temei sau nu-l văd pentru că totul este ținut la siguranță la cea mai mare distanță. Aşa că stau în picioare sau, mai bine zis, dau din mâini şi din picioare pentru a-mi menține coordonatele, dar şi ca să mă încălzesc.

Acasă, a avea loc, este dat de mulțime → este spațiul creat din apropieri, din atracții şi nu din distanțe, din respingeri. Dacă mă întreb pe mine „unde mă simt cel mai mult Acasă?”, acest cuvânt îmi va evoca senzația corporală de căldură şi o imagine. Imaginea este a bunicii mele încadrată într-un areal particular. Cu alte cuvinte, nu pot avea, nu pot simți că am un loc al meu dacă acesta nu mi se oferă, dacă nu mă simt primit, invitat să iau loc, iar acest lucru trebuie să-l facă întotdeauna Cineva. Numai de Cineva mă pot apropia, numai lângă Cineva pot simți căldură, numai cu Cineva pot Locui. Asta e, casa construită de mine din depărtări este nelocuibilă. Deci nu este vorba de loc, de un spațiu în sentimentul de acasă, ci de locuire, în sentimentul de împreună, în împreunare, în îmbrățişare, în relație. Când spun Acasă, mă văd în brațele bunicii, acolo mă simt primit în întregime şi cu

toate ale mele, dar chiar toate. Acolo mă simt protejat şi mângâiat, acolo este culcuşul, locşorul meu unde îmi voi aşeza capul spre odihnă. În acel moment mă simt fericit, adică pot spune „acesta este un loc şi un timp numai bun de murit". Adică acum pot accepta, pot fi eu cel care primeşte... orice, chiar şi pierderea totală, pe oricine, chiar şi pierderea acestuia. Astfel nu-l mai am pe celălalt, ci sunt împreună, în relație, unul în brațele celuilalt. Dacă nu am o astfel de experiență, în loc să o aştept la nesfârşit, nu am ce să fac, decât să fiu eu cel care primeşte, să fiu eu cel care să mă fac locuibil pentru celălalt prin deschiderea brațelor. Ține, deci, de mine, doar de mine să fac un acasă pentru celălalt, un culcuş în chiar sânul meu. O dată creat, locul călduros şi primitor din sânul meu este un loc unde se poate pune împreună. De fapt, în momentul în care mi-am deschis brațele, am şi pus deja împreună → acelaşi culcuş este şi al meu, pentru că nu poate fi un împreună doar Tu cu mine, fără Eu cu tine, după cum nu poate fi bucurie şi fericire în afara lui împreună..., ci doar durere, durere de A FI. După cum am văzut, însă, în ultimă instanță nu ține decât de mine, de atitudinea mea → a fi Eu cel care primeşte şi nu a cere, a aştepta mereu de la ceilalți. Dar, ca să pot primi pe Celălalt, mai întâi trebuie să mă pot primi pe Mine cu toate ale mele, cu toate adâncimile mizeriei mele, cu tot ceea ce nu doresc să am sau nu doresc să nu am. Adică, mai întâi mă voi îmbrățişa pe mine, mă voi

strânge în brațe pe de-a întregul, cu totul, dacă nimeni nu poate sau nu cred că poate face acest lucru. Apoi, în urma acestei experimentări, voi putea cu adevărat să-mi deschid larg brațele către Celălalt. Căci, dacă n-am fost niciodată primit aşa cum sunt, dacă eu nu primesc ceea ce este al meu, dar nu-l vreau la mine, nu-mi pot închipui că altul ar putea. Mai mult, dacă eu nu pot face acest lucru cu mine, cum pot să cred că aş putea face acest lucru cu altul într-un mod real, autentic şi nu de fațadă sau pentru a-mi creşte valoarea în proprii mei ochi sau în ai Celuilalt.

Aşteptarea nu crează decât o cumplită presiune de timp, de fapt o împuținare de timp, precum şi de loc → mă sufoc în aşteptare şi încep să mă zbat pentru a nu mă pierde, căci eu sunt timpul. Zbaterea aceasta datorită resimțirii împuținării de sine se numeşte nerăbdare.

Simt nerăbdare atunci când fug îngrozit de mine însumi (de Eul-Golul-Neantul) – grăbit spre a apuca să trăiesc, spre a culege cât mai grabnic ceea ce consider / se consideră mai valoros, terorizat de frica că nu mai apuc să am ce este mai important → voi fi obsedat de acumularea de proprietăți: de ceea ce-mi este propriu (cf. *proprium* la G. W. Allport) – voi dezvolta o „personalitate"; voi simți plictiseală atunci când, întors cu fața spre neantul Persoanei mele voi resimți pustietatea şi fascinat de absolutul acesteia, voi rămâne aşa cu spatele la lume, la viață, într-o durere surdă, deci într-o viață surdă,

închis în mine însumi, în propriile mele fantasme despre mine ca proprium interior, ca Sine, ca o umplere-acoperire a Eului-Golului-Neantului. În chiar această Conştienţă de Eu stă chiar Timpul, Limitarea, Graniţa → simt că mă aflu singur între Absolut şi Infinit, între Persoană şi Lume, între Nefiinţă şi Fiinţă, strivit şi îngrozit de absolutul uneia şi infinitul celeilalte mă simt nimicit, eventual doar o graniţă, doar o barieră, o diferenţă, o dungă tăioasă rezultată din contrastul absolut dintre Întunericul absolut al Persoanei şi Lumina orbitoare a Lumii, a Vieţii, a întâlnirii cu Ceilalţi. Toate acestea îmi apar aşa pentru că încep să am conştienţa de Eu abia la graniţă, în contact, în durere. De aici, viaţa doare, sunt vulnerabil în faţa ei şi fie mă retrag, mutând graniţa undeva cât mai adânc, fie mă apăr cu înverşunare, ridicând ziduri uriaşe între mine şi ceilalţi. Sau, în durere, când mă simt mai mult, când iau act de faptul că Sunt, că Sunt Eu şi privindu-l din „lumea lui a avea", nu-l văd ca Persoana-Absolutul-Libertatea, ci ca Neantul-nimicirea, ca Golul-Întunericul nesfârşit, ca Marele Nimic din spatele, din adâncurile Fiinţei mele sau ca ceva negru şi rece, atunci simt groază, atunci trăiesc ceea ce Heidegger numeşte „angoasa neantului", dar care nu apare în faţa Fiinţei văzută ca Neant aşa cum credea el, ci în faţa Persoanei, a Libertăţii Absolute, a „libertăţii increate".

Groaza aceasta de Nimic (angoasa neantului) fie mă face s-o iau la goană şi să nu mă mai opresc niciodată din alergat, fie mă las cuprins de Nimic, mă las să cad în Hăul fără fund. Dar Eu sunt granița şi oriîncotro alerg, hăul este imediat în spatele meu: dacă mă opresc, mă ajunge; dacă intorc capul, voi ameți şi voi cădea... în el. Astfel, Hăul fiind de fapt Persoana-Eul-Libertatea, prin această fugă, nu voi simți niciodată că mă regăsesc, că mă am, că mă simt, că simt, că sunt, nu mă voi ajunge niciodată, nu mă voi simți niciodată liber, nu mă voi simți niciodată Eu. Am, însă, o foame nestăvilită de toate acestea, dar îmi este groază de tot ceea ce înseamnă ele văzute de mine din perspectiva lumii lui a avea – Eul-Golul-Neantul. A mă uita în spate, înseamnă a mă frâna din viteză şi a intra în profunzimi, ori acest lucru mi-l interzic cu desăvârşire, chiar mă zbat să ies din aşa ceva atunci când vreun nesocotit mă trage într-acolo.

Nesimțindu-mă că mă am şi nesimțind că sunt Persoană, dar având nevoia fundamentală de a simți, de a fi Eu cumva, voi duce război la graniță, voi impinge granițele cât mai departe, voi cuceri, voi construi, mă voi construi, mă voi dezvolta... ca Personalitate.

[...]

Personalitatea – concept ce defineşte o anumită stare de a fi a condiției de a fi generată de conştiența de sine a lui Eu.

→ este o intenție fie explicită sau implicită de a intra în relație, de aflare în comunicare. Această intenție, însă, se manifestă vizavi de celălalt.
Vizavi → adică nu neapărat comunicare.
Celălalt → nu neapărat un Tu.

Fie din incapacitatea trăirii lui Tu sau necunoaşterea necesității acestei trăiri, Tu este substituit fie de comunitate (restrânsă, extinsă), fie de un altul (cu status expectat sau admirat), fie de Sine (real sau fals, ideal).

Intenția de a intra în relație este, deci, direcționată spre o non-relație → adică se urmăreşte „împlinirea”, satisfacerea lui Eu cu, prin şi pentru Eu. Cu alte cuvinte, personalitatea defineşte o stare de a fi a ființei umane aflată în afirmare de Sine (probabil ca urmare, ca recul la o traumă a negării de sine).

Afirmarea de Sine → tinde să spună „Da” lui Eu şi „Nu” Celuilalt (aici, în sensul de Tu). Această afirmare are aici un sens peiorativ – nu este vorba atât de afirmare de sine cât de negare de Tu.
→ deci, relevarea lui Eu se produce prin negarea de Celălalt, devenind astfel o impunere de Sine.

Impunerea de Sine este un act agresiv, exocentric ce crează în anumite contexte sociale clivaje nu numai în comunicare, ci şi defecțiuni în procesul informațional [...]

A) Reuşita unei impuneri de Sine crează o satisfacție specifică celui ce învinge într-o luptă. Satisfacția este caracterizată, deci, de o stare de biruință, de a pune bir, de a supune (a pune sub)

→ adică de a te afla deasupra, a putea vedea ce se întâmplă, a prevedea, a ține în frâu – a stăpâni, a deține controlul, a fi puternic. Starea de biruință aduce sau speră să aducă o valorizare (o achiziție, un a avea, o umplere a vidului de a avea din Eu) prin sentimentul de a fi plin (de Sine) ca substitut al simțământului de împlinire (bucuria aflării în relația Eu – Tu). Starea de biruință generează o valorizare de Sine în Sine, o autovalorizare – un autoerotism.

Când celălalt nu participă la această valorizare, Sinele se simte ori frustrat şi va acționa în compensarea acestei lipse, ori neînțeles şi va încerca să impună să fie înțeles sau se va depărta → în-singurătate.

Când celălalt „participă", Eul va trăi în iluzia împlinirii sale ca persoană.

Această iluzie este relativă în timp, pentru că orice nevalorizare ulterioară a Sinelui va produce o criză a „personalității" şi va determina individul să se depărteze de şi să-şi creeze un parti-zanat al propriei personalități. Acest partizanat nu reprezintă altceva decât o izolare partidică de grup. Această izolare nu crează neapărat sentimentul de singurătate (în majoritatea cazurilor da).

Singurătatea, faptul de a te simți singur, aici, s-ar manifesta atunci când grupul ar fi privat la rândul său de o susținere exterioară şi ar fi izolat d.p.d.v. accepțional. În acest caz, grupul s-ar manifesta ca o entitate, iar conştiența de Eu

(Eu sunt singur) va fi înlocuită de Noi (Noi suntem singuri). O familie, un grup, o clasă socială, o națiune poate deveni „singură” ca efect al actului de izolare (fizică, socio-economică, politico-militară etc.). Dar, apariția singurătății ca „sentiment”, ca o „senzație” la membrii unei familii, grup, clasă socială, națiune este dependentă de sistemizarea acestora, de reducerea membrilor la gradul de elemente, la numitor comun → deci, omogenizarea, reducerea individualului, a diferitului sau neconsiderarea acestuia ca scop în sine, ci ca mijloc pentru existența întregului. Cu alte cuvinte, unitatea până la omogenizare, dobândirea identității personale prin sentimentul de a-parte-nență face ca grupul să se organizeze şi să funcționeze pe principii sistemice. Astfel, dacă întregul se va „simți” singur (suntem singuri „împreună”), el, ca parte, se va simți în consecință chiar dacă la nivelul său de element acest sentiment nu are fundamentare „obiectivă”.

Poate exista în locul acestui sentiment de singurătate un complex de derivate care să exprime de fapt tot singularul: unicitate, originalitate, martiraj, apostolat, elitism; precum şi nevoia exprimată în intenția de impunere a caracteristicilor grupului prin elita sa – adică, prin proto-tipuri, prin ideal-tipuri, prin elementele cu cea mai mică diferențiere personală (personalitățile hrănite în acest partizanat). Această stare de lucruri este o stare de a fi psihosocială, un fenomen psihosocial ce generează

o întreagă serie, un lanț fenomenal cu efecte destructurante sau structurante, dar patologice la nivel macro şi micro.

B) Nereuşita unei impuneri de sine va crea personalității un complex de afirmare.

Complexul de afirmare, atunci când nereuşita urmează unei frecvențe mai mari de nereuşite decât reuşite, va determina individul, pe de o parte, în sensul transformării imaginii de Sine şi, pe de alta, în sensul transformării imaginii lumii (Celuilalt).

a) Transformarea imaginii de Sine se realizează, fie vizavi de imaginea de Eu pe care o are Celălalt, fie în funcție de cea proiectată (Sinele dezirabil). Această transformare crează o senzație dureroasă resimțită ca pierdere a Sensului de Sine – a rostului de a fi, de a exista, de a acta. În această stare, Celălalt apare ca fără interes, iar Sinele ca străin. Însingurarea apare aici în forma sa cea mai alienantă. Îndepărtarea de lume (Celălalt) semnifică o îndepărtare, o autoizolare psihosocială până la automarginalizare; îndepărtarea de Sine semnifică o scindare în nucleul psihismului uman.

b) Transformarea imaginii lumii (Celuilalt) se realizează nu numai la nivel epistemologic, ci şi afectiv – acesta fiind primul nivel în care sensul atitudinii se schimbă.

Atitudinea față de lume devine nu atât numai una față de ceva străin şi neînțeles, cât

una față de ceva nerealizabil (referitor la acțiuni), la care nu se poate ajunge (referitor la lucruri, situații), determinând atitudini de respingere epistemologică a lumii (Celălalt), atitudini ofensiv-defensive.
[…]

La această stare de a fi (îndepărtat) ființa umană ajunge în mod autonom sau dependent de celălalt.

Când ajunge îndepărtat dependent de celălalt (comunitate, grup etc.), cum ar fi exilare, privare de libertate, îndepărtarea va fi mijloc de însingurare.

Când ajunge îndepărtat în mod autonom (la nivel individual sau de comunitate – enclave) → autoîndepărtare de lume, individual sau în grup, de anumite componente ale vieții în societate (mentalități și / sau relații), atunci însingurarea va fi mijloc de izolare.

Tipuri de izolare (mijloace de izolare):

Independent de celălalt
a) De lume:
Entități individuale
- pustnici (sihașri)
- singuratici (solitari, asociali)
- rebeli (antisociali)

Entități de grup
Comunitate
- monahism (comunitar)

– enclave etnice, religioase etc

b) de anumite componente ale vieții sociale
Entități individuale
– nonconformişti
– automarginalizați (extremişti)
Entități de grup
– comunități etnice, religioase
– organizații oculte, criminale

Dependent de celălalt
Entități individuale/ de grup
Prin:
– exilare forțată
– privare de libertate
– embargo
– relativizarea nivelului de trai

→ poate determina: reducerea puterii de consumare a comunicațiilor (informațiilor) şi a comunicării → şi astfel, poate conduce la reducerea relațiilor interindividuale: se măresc distanțele şi-n consecință disonanțele afective şi cognitive dintre indivizi.

[…]

„Însingurarea" sihaştrilor, ca mijloc individual de izolare independent de celălalt şi a monahilor, ca mijloc de izolare în grup independent de celălalt operează o „îndepărtare" de Celălalt (lume în ansamblu, în sensul impersonal pe care-l precizează M. Buber) şi în

acelaşi timp o apropiere de Tu-ul Absolut al Persoanei Dumnezeeşti. Înstrăinându-se de lucrurile şi sensurile lumeşti se va crea o stare de vacuitate relaţională ce va oferi, însă, spaţiul în care tensiunea atracţiei către sensurile şi Persoanele Dumnezeeşti să se poată produce, înfiripându-se astfel o relaţie directă Om-Dumnezeu. Prin aceasta, ei caută o aflare reală în Persoană şi nu o afirmare ca personalitate, punând bazele unei atitudini personologice faţă de lume. Atitudinea personologică vizează absolutul şi unicitatea în comunitate.

Eu sunt singur, dar mă revărs spre fiinţa din faţa mea pentru a mă întâlni cu Tu şi a fi astfel împreună, în bucurie.

Dragostea este revărsare de viaţă în întâlnirea lui Eu cu Tu.

[...]

În-Sine-gurare ↔ în-de-părt-are de

[5]Mistica creştină ortodoxă este, am putea spune, personologică. De altfel şi apelaţia către toate elementele universului, vii sau nevii, este personală: „Munte, ridică-te şi sări în mare".

---

[5] Acest paragraf şi următoarele au fost publicate într-o formă uşor modificată în „William Blake şi Sensul Creaţiei în Mistica Intelectuală Europeană" – Studiu introductiv şi note de Mihai A. Stroe şi Gabriel Forfotă la *CĂRŢILE PROFETICE – Cei Patru Zoa*, Ed. INSTITUTUL EUROPEAN, Iaşi, 1998, pp. 44-45, 125-126 (n.a. 2006)

Se face distincție între persoană şi ființă „Cele Trei Persoane Dumnezeeşti De-O-Ființă” → o singură ființă şi trei persoane.

La nivelul făpturii umane se distinge Treimea cea după Chipul Treimii Dumnezeeşti: Chipul-Iubirea-Eul-Conştiința-Sufletul (Tatăl), Duhul-Dragostea-Memoria-Viul (Sf. Duh), Spiritul-Dăruirea-Limbajul-Viața (Fiul). Chipul-Eul → persoana din om, după Chipul Absolut al Tatălui, nimeni nu-l poate vedea. Ceea ce vedem este nimic, gol şi nici măcar atât. Singurul lucru pe care-l poate spune Tatăl despre El este ceea ce ia spus lui Moise: „Eu Sunt Cel ce Sunt”. Dacă nu vedem nimic, dacă nu vedem nici un chip, atunci ne în-chipu-im pe noi. Monahul Iosif Vrenie[6] spune: „Dumnezeu este fără de părți şi neîmpărțit; pentru că este şi fără de câtime; iar fără de câtime pentru că este şi fără de felurime; iar fără de felurime pentru că este singuratic; iar singuratic pentru că este şi fără de depărtări...”. Groaza omului în fața Golului e mare, nu poate suporta golul, lipsa de substanță, nimicul, nici nu-l poate concepe măcar. „Când au cunoscut că sunt goi, sau acoperit...” Mintea umană poate suporta infinitul (grecii nici măcar atâta), dar Absolutul e de ne-conceput. Încercați să vă imaginați o lipsă totală a oricărei forme, definiri, limitări – imagini cât de vagi. Bine-nțeles că nu puteți! Cum poți să-ți imaginezi o nonimagine? De aceea, accesul către

---

[6] *Despre Purcederea Duhului Sfânt*, Ed. Pelerinul Român, Oradea, 1993, p. 10-11

Chip, unirea cu Dumnezeu, este prin calea Teologiei Apofatice, este o Taină, mai mult decât conştiinţă, înţelegere sau iluminare, este răpire, trebuie să te laşi pe de-a-ntregul răpirii lui Dumnezeu, să nu-I mai rezişti prin cunoştinţă şi raţiune, să te laşi Voiei Sale, să te încredinţezi Lui, trebuie să fii de acord întru-totul să te laşi – similar cu a-L lăsa să intre, cu a-L primi („Stau la uşă şi bat…”).

Cunoaşterea nu poate cuprinde Absolutul şi atunci şi-l face asemenea sieşi → golul văzut / nevăzut este umplut cu Sine, cu ce este Al Meu, cu ceea ce consider că am mai specific, mai intim – oricum, că AM, este de natură substanţială şi pot înţelege, cunoaşte.

Dar, Lumea Spiritului este în cel mai lăuntric lăcaş, dincolo de tot interiorul Sinelui. Ceea ce simţim al nostru este înăuntru. Lumea lumească este o proiecţie a lăuntricului în interior. Fiind dincolo de „Al Meu”, Spiritul este simţit nu ca lăuntric, ci ca exterior: lumea lumească.

Dumnezeu a creat o Lume Spirituală şi nu una lumească, căci ce e Duh Duh naşte, ce e Spirit către Spirit se îndreaptă. Ţărâna Domnului nu este putreziciunea lumii lumeşti, ci Harul-Energiile-Necreate, Trupul Domnului: LUMINA-DUMNEZEIREA.

De aceea căderea s-a petrecut în Spirit, atunci când acesta a vrut să-L cunoască pe Dumnezeu, când a cunoscut că Dumnezeu este în afara sa. Astfel, Spiritul a căzut în adânc de sine

ca unic al său, ca îndepărtare în sine de Dumnezeu, de propriul IZVOR.

Sinele este interiorizare, îndepărtare-in-sine-gurare. Astfel că ceea ce numim noi „al meu” nu ne este cel mai aproape, ci cel mai îndepărtat. Când am căzut *în Sine*, ne-am şi *în-sine*gurat, ne-am îndepărtat de *Cel Ce* ne *Este* Cel mai aproape: Lăuntricul, *Cel Ce se arată în ascuns*. În ascuns, pentru că nevăzut, ascuns ne este nouă acum, când lăuntric ne simţim numai pe noi. „În Sinele” a rupt lumea spirituală a Lăuntricului într-o multitudine de egouri. Căderea în adânc de sine este o *cădere în ego-ism, în adâncul cel mai exterior*.

Este adevărat că lumea lumească poartă în sine durerea căderii, fiind ea însăşi semnul căderii spirituale, dar nu este Divinitatea cea care cade în lumesc (conform concepţiei de imanenţă în panteism), ci lumescul este semnul, urma căderii Omului, a îngerului-demon. Totuşi, lumea lumească nu este doar semn al căderii Spiritului (a îndepărtării de Persoană – Chipul-Iubirea-Eul-Conştiinţa-Sufletul şi adâncirii în Sine, în personalitate[7]), ci şi urmă a

---

7 Definesc personalitate ceea ce face omul cu sine, din sine, pentru sine – adică, cu ce are, consideră sau speră să aibă; accentul cade pe *ce are* şi nu pe *Cine este*, pe satisfacţie şi nu pe împlinire, pe scop şi nu pe sens, pe umplere a golului de sine, considerând asta o dezvoltare de sine, de personalitate, bine definită – de unde tipologiile –, eventual desăvârşită, adică sinele este bine umplut, saţiat, ticsit. Personalitatea poate fi descrisă, bine-nţeles după acest conţinut acumulat din lume şi dorinţe, din durere şi frică, din ce este şi ce vrea să fie – într-un cuvânt, după conţinutul substanţei sale acumulate şi a-propriate ca o încercare de pansare a durerii de A Fi doar Eu singur, paradoxal, interpunând acest conţinut de sine prin afirmare de sine, prin de-limitare – negare între Eu şi Tu.

mişcărilor Spiritului (după Părintele Ghelasie, mişcare de mişcare de spirit, limbaj, dar profanizarea limbajului sacru de Spirit; după Berdiaev, lumea aceasta este unideterminată de cealaltă, este semn al celeilalte[8]) ca act creator. Noi nu mai putem vedea Spiritul lăuntric; vedem doar în-depărtarea noastră, în *obiect*-ivare, în lumesc.

Semnul, urma pe care o vedem noi este rezultatul actului de cunoaştere, de obiect-ivare. Spiritul este viața, deci spiritul Este. Când vrem să cunoaştem spiritul ca pe ceva din afara noastră, şi ne în-depărtăm (ne *în-sine*-gurăm) de El, nu facem altceva decât să-L *obiect*-ivăm; de fapt noi devenim *obiect*-ivi (acest lucru fiind, culmea, idealul nostru epistemplogic). Cu alte cuvinte, când ne îndepărtăm de Spirit ne îndepărtăm de Cel Ce Este, de Viață, şi murim, căci NIHIL EST SINE DEO.

[…]

Singuratic – individ care se găseşte în starea de a se întregi sau dezintegra ca persoană

– fiind în relație doar cu Sine-le
– fiind în afara vreunei relații, nici cu Sinele

generează două atitudini față de lume şi Sine:

---

8 Nicolai Berdiaev, Adevăr şi Revelație, Ed. de Vest, 1993, iar în Spirit şi libertate, Paideia, Bucureşti, 1996, p. 43 spune în mod explicit: "tot ce este exterior nu este decât simbolul a ce este lăuntric. Însăşi materia nu este decât <simbolizarea> stărilor interioare din lumea spirituală" (n.a. 2006).

1. detaşare
2. relaționare

(1) → obiectivare a lumii şi a sa – alienare subiectuală
(2) → subiectivare – personificare a lumii şi a sa – întregire de persoană

Conştientizarea solitudinii

1) Asumare de condiție prin acceptare pasivă (luciditate pesimistă – resemnare)
2) Asumare de condiție prin acceptare activă tinzând spre depăşire de condiție (conştientizare hermeneutică – cu sens)

Solitudinea – un simptom al lipsei de relație? (patologie, refugiu, tot)

Solitudinea – reacție existențială de căutare de sens?

– Sensul este întotdeauna de natură transcedentală (dincolo de cel cuprins de sens)
– Conştiența singurătății (solitudinii) – paradoxal, conştientizarea lipsei sensului în lucruri şi inconştientizarea transcendenței acestuia în relație

[…]

Fericirea:
Libertatea de A Fi în Durere, în Singurătate pentru a te putea bucura împreună

POEM ALB

Singurătate: lumină
albă, lucitoare;

Grădină unde înverzesc
pietrele sufletului meu;

Sfâşietoare dulceață într-o
dimineață oarecare.

Singurătate → nostalgia comuniunii şi revolta contra acesteia

[9]A Fi Singur sau a nu fi
A te simți sau a nu te simți singur
A Te simți – a simți

Ontologic Omul *se simte.*

O parte din acest *simtământ* este preluat de *a simți* – adică de datele pe care experiențial sau experimental viața interioară sau exterioară a omului le introduce în spațiul său ființial-conştient.

---

[9] Acest paragraf şi următoarele au fost publicate într-o formă uşor modificată în „William Blake şi Sensul Creației în Mistica Intelectuală Europeană" – Studiu introductiv şi note de Mihai A. Stroe şi Gabriel Forfotă la *CĂRȚILE PROFETICE – Cei Patru Zoa,* Ed. INSTITUTUL EUROPEAN, Iaşi, 1998, pp. 45 - 51 (n.a. 2006).

Când OMUL *SE SIMTE*, el are conştienţa fiinţei sale – *SIMTE că e EL*, în acelaşi timp apărându-i ca o *nevoie simţirea lui TU*.

Simţirea lui Tu ţine de *a simţi*, de unde nerelevanţa ontologică a acesteia. Această *nerelevanţă* crează senzaţia că numai EU are contingenţă ontologică. De aici extrapolarea EU-lui personal într-unul universal, pe de o parte, şi într-unul egocentrizat, pe de alta. Această *extrapolare* induce o anumită atitudine de *a-L simţi* pe TU ca pe un EU de natura celui extrapolat, adică printr-o *cunoaştere obiectuală*.

Cunoaşterea obiectuală îl transformă pe TU în EU ca obiect al cunoaşterii lui EU-*subiect*, care, prin reflexie-introiectare-obiectivare-depărtare-de-sine, devine, şi acesta, *EU-obiect-cunoscător*. Deci, tendinţa lui EU-*subiect-de-cunoaştere-obiectuală* elimină aproape total contingenţa ontologică a lui EU şi creşte nevoia acestuia de a fi cunoscut *obiectual* de către alte EU-uri exact aşa cum se *cunoaşte* el. Imposibilitatea cunoaşterii lui EU de către celelalte Eu-uri decurge din faptul că Eul nu doar *se cunoaşte* pe sine, ci SE şi SIMTE în cât de mică măsură. Această *mică măsură*, însă, creează senzaţia că nici un alt EU, oricât l-ar cunoaşte (obiectual), nu-l va *percepe „cu adevărat”* („nu mă cunoaşte cu adevărat”). Acest „cu adevărat” este dat de SE SIMTE – ceea ce delimitează o situaţie

limită specifică, caracterizată prin procepția[10] lui EU că este „neînțeles”. *Neînțelegerea* lui EU de către nici un alt EU conduce la părerea că numai EU (el) SE SIMTE (ceea ce corespunde realității). Dar această situație, de „numai EU”, dă naştere nu numai sentimentului de *singularitate*, dar şi aceluia de *singurătate*.

Nu totdeauna se manifestă această stare psihică de nerelevanță ontologică a lui Tu (ceea ce creează tragicul sentiment al înstrăinării-îndepărtării). În foarte puține cazuri, Tu împrumută din relevanța ontologică a lui EU. Acest împrumut se realizează dinspre EU către TU şi apare ca o necesitate pentru a satisface nevoia de *a-L simți* pe TU. Dar *a-L simți* pe TU, cum am văzut ține de *a simți* (de unde nerelevanța ontologică) – de aceea acest *împrumut*. *Împrumutul*

---

[10] cf. G. W. Allport, Structura şi Dezvoltarea Personalității, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1991, p. 267 şi urm., psihicul uman lucrează nu cu percepții simple (senzație plus semnificație), ci cu procepții (termen împrumutat de la filosoful Justus Buchler), representând dispoziții vizavi de lume (inerior, exterior) structurate cultural (răspunsuri preformate şi internalizate) şi <stiluri> cognitive, dispoziții personale, ca atitudini, modalități de relaționare afectivă şi cognitivă. Similară procepției, apercepția este definită de Jung ca fiind un produs psihic prin care un conținut nou este ataşat unor conținuturi asemănătoare deja existente (<seturile> la Allport), fie prin mecanismul introiecției, fie prin cel al proiecției, în aşa fel încît să poată fi considerat înțeles, sesizat sau clar desemnat.

este de fapt o proiecție[11] a EU-lui: îl percep pe TU ca şi pe EU.

Încercarea de a trece de la MĂ SIMT la TE SIMT apare ca o revoluție în evoluția atitudinii ființiale umane (ea poate fi surprinsă în ontogeneza unei persoane, precum şi în evoluția comunității umane – mai evident în evoluția limbii). Această încercare de percepere a lui TU ca şi pe EU nu ține nici ea de SE SIMTE, dar nici de *a simți*, ci este o prelungire a EU-lui asupra lui TU în virtutea nevoii de *a-l simți* pe TU, precum şi dintr-o încercare de a rezolva neajunsurile cunoaşterii obiectuale (salvarea conştientă a lui EU). Această prelungire este un simplu artificiu cognitiv care, însă, îl păstrează pe EU în iluzia unei *funcțiuni organice*.

Funcțiunea organică, însă, nu poate fi subsumată de cea mentală – în sensul că funcțiunea organică constituie concretețea, autenticitatea ființială (ceea ce relevă ontologicul), iar funcția mentală este pur cognitivă, de natură reflexivă (sau specializarea sa excesivă în această

---

[11] cf. C. G. Jung, Tipuri psihologice, Humanitas, Bucureşti. 1997, pp. 496-497, pentru a putea fi î*nțeles*, un obiect sau fenomen nou este <apropiat> de subiect, astfel încât să se nască o relație intimă, cu alte cuvinte, obiectul/fenomenul este adus în zona subiectivă, fapt care a primit numele de *intro*-iecție; prin *pro*-iecție, în schimb, subiectul separă de sine un conținut, de pildă un sentiment, şi îl *transferă în obiect*, pe care îl însuflețeşte astfel şi îl atrage în sfera sa subiectivă. Cu alte cuvinte, subiectul îşi obiectualizează o parte, individualizând-o, pentru a putea fi astfel analogă acelui obiect care trebuie înțeles (n.a. 2006).

direcție a ajuns să o identifice cu). Acest lucru se poate reformula astfel: funcțiunea organică ține de „a fi”, funcțiunea mentală ține de „a şti” ceea ce „a fi”.

Funcțiunea organică şi funcțiunea mentală nu pot fi despărțite într-o relație ontologică de tip integral. Funcțiunea organică fără funcțiunea mentală rămâne în inconştiență. Funcțiunea mentală fără funcțiunea organică este o inconştiență cu iluzia conştienței sau chiar a conştiinței.

Această iluzie a funcțiunii organice în care este păstrat EUL nu poate fi permanentă, funcțiunea mentală neputând suplini autenticitatea acesteia (acest lucru se datorează faptului că *se simte* nu poate fi total distrus, omis, acoperit, uitat) → de unde apar perioade limită, de criză, ce pot pune în pericol nu numai funcționarea iluziei dar şi echilibrul funcțiunii mentale ca atare (în aceste momente pot apărea, în funcție de raportul conținut al funcțiunii mentale – conținut al conjuncturilor / situațiilor, accese ale singurătății).

Deci percepția lui TU ca pe EU nu rezolvă nevoia lui *a-l simți* pe TU pentru că este vorba aici de o specificitate personală şi nu despre o identitate de mod (numai persoana are caracter ontologic). Prelungirea-egalizarea individualizează şi nu personalizează. În egalizare Tu-ul este un alt EU, nu acelaşi, dar tot un EU, nu un TU. Pe TU îl caracterizează unicitatea ca şi pe EU – unicul îi relevă o realitate ontologică.

Paradoxal, relevarea lui EU (EU SE SIMTE), în modul cel mai profund, se realizează în funcție de TU. EUL ÎL SIMTE pe TU numai în funcție de TU prin EU, adică prin modul său de comunicare. Spunem „în funcție de TU" în sensul „numai acel TU"; spunem „prin EU" înțelegând prin aceasta că modul de comunicare trebuie să aibă cuprindere ontologică.

Pentru a avea cuprindere ontologică, conținutul comunicării nu trebuie să fie condiționat. Cu alte cuvinte, această comunicare nu trebuie să răspundă la întrebări ca *de ce*, *cum*, *cât*, *încotro* etc., şi nici să cuprindă în conținut *date despre* cum în mod obişnuit o face *comunicarea informațională*.

Datorită complicării limbajului şi a exageratei tendințe informaționale, conținutul comunicării afective este din ce în ce mai impregnat de aceste *date despre* – în acest caz, să spunem, despre *te iubesc*. Noi spunem *te iubesc* (*de ce, pentru că, cât* etc.), într-o îngrozitoare tendință gnostică alienantă. Astfel, *comunicarea afectivă* devine din ce în ce mai puțin *comunicare de trăire* şi din ce în ce mai mult *comunicare informațională*.

[12]Dar, cum să iubim pe cineva fără să-l cunoaştem?

---

12 Acest paragraf şi următorul au fost ulterior (februarie-martie 1997) dezvoltate într-un articol – *AFIRMAȚIA CA SACROTERAPIE*, unde am încercat să abordez dintr-un punct de vedere foarte personal, dar partinic concepției Misticii Creştine Ortodoxe, problematica Întâlnirii, a „Da"-ului creator de Relație, de Viață (n.a. 2006).

Ca să iubim pe cineva trebuie mai întâi să existe, adică să se afle în fața noastră, Să Fie Cineva. Acest lucru ar implica, conform comunicării informaționale, o cunoaştere. Şi aceasta pentru că, în acel moment, am lua act de *ne*cunoaşterea lui (lipsa de date despre) şi, deci, am purcede la cunoaşterea sa. Cunoaşterea sa ar conduce la *ne*cunoaşterea lui datorită diverselor *„date despre”* ce, ca ştiință despre el, ne-ar arăta ceea *ce* este şi nu *Cine* este. „Cine” va fi înlocuit cu „ce”, cu ştiința-cunoaşterea-*ne*cunoaşterea-negarea lui. De câte ori miracolul se implineşte şi Cineva se află în fața noastră, suficient pentru a-l iubi, noi spunem „nu-l cunosc” şi atunci începe cunoaşterea: să vedem dacă e bun sau rău, prost sau deştept, dacă e sau nu ca noi etc. Nu putem pricepe că nu putem iubi „ceva”, ci pe „Cineva”, că „Cineva” se află dincolo sau deasupra a „ceva”, că „ceva” este golul din „Cineva” şi că este inutil a cunoaşte vidul-negația-golul pentru a iubi. Uneori găsim în golul „Cuiva” „ceva” ce credem că *„merită”* iubit, ca şi cum l-am putea iubi pe *„merită”*. Alteori, credem că, dincolo de toate aparențele, oamenii sunt în esență buni şi în concluzie *„trebuie”* iubiți. De fapt, nu vom iubi pe nimeni, ci ne vom comporta, în cel mai bun caz, conform *„ideii de a iubi”* justificată de „ceva”: bunătatea oamenilor. Iubirea nu trebuie justificată de ceva, ci ea e cea care

justifică. Justificarea ei este de fapt o afirmație, Iubirea fiind Afirmația prin excelență, DA-ul pentru întâlnirea cu Viața.

„Dacă Dragoste nu am, nimic nu sunt”, spune Pavel, dar „Dragoste” *nu se are*, după cum ne-ar induce în eroare verbul, ci *FI-eşte întru Dăruire de proprie substanță ființială*, *Persoanei Tăinuitului Tu, în Chip de Icoană A Iubirii*. Iubim când spunem „Tu!”, când întrebăm „Cine eşti Tu?” şi nu *„ce, cum eşti Tu?”*. În momentul în care spunem „Tu” ne aflăm în fața unei Persoane ca Persoană (ca Eu, ca Noi). Când spunem *“ce, cum eşti Tu?”* ne aflăm în fața a *“ceva”* ce trebuie cunoscut. Cunoaşterea relevă *ne*cunoaşterea-negația (*ceva*-ul) Persoanei, negând-o în acest fel. Aşa stând lucrurile, cum să iubeşti pe Cineva cunoscându-l-negându-l?

Aflarea lui „Cine”, lui „Tu” în fața ta este suficient pentru a-l iubi, restul (cunoaştere-negație) e nimic.

În consecință, numai comunicarea de trăire poate avea cuprindere ontologică, în sensul că SE SIMTE “A FI”-ul lui EU *(contingență ontologică)*. Contingența ontologică semnifică trăirea ființei lui EU, care, la rândul ei, naşte nevoia unei *conştiințe* a lui EU. Aceasta din urmă *(conştiința ontologică)* nu se poate atinge decât prin TU (tot aşa cum *conştiența* lui EU se relevă în funcție de TU).

Comunicarea de trăire, deci, nu se referă niciodată la *„ce”*, ci la *„cine”*, esența acesteia

constând în a comunica conținutul „TE TRĂIESC” şi astfel pe „MĂ TRĂIESC”.

Nevoia de conştiință a lui EU emite întrebarea personală fundamentală: „CINE EŞTI TU?”

Comunicarea de trăire se poate realiza numai în relație. Relația este funcțională prin întrebarea fundamentală „CINE EŞTI TU?”

Momentul *conştienței ontologice* constituie o cumpănă în calea spre atingerea *conştiinței ontologice* (Persoana). În acest *moment* apare ca „o trezire” *conştiența iminenței ontologice a singurătății* (cu manifestarea sa ca suferință a singurătății – deci ca individualizare a sa sau ca personalizare a sa: aici avem tragedia).

Conştiența iminenței ontologice a singurătății se relevă omului ca o condiție firească a Firii Ființei, ca o conştiență a acestei condiții, ca o luciditate diurnă a tragediei exprimate în dilema existențială ce ia naştere din paradoxul Persoană-Libertate ↔ Ființă (Univers)-necesitate (natură, fire).

Întrebarea fundamentală creează starea propice de punere în relație a lui EU cu TU. În relație, comunicarea de trăire devine funcțională, ceea ce formează, la rândul său, mediul pentru posibilitatea funcționării comunicării informaționale. Comunicarea informațională are o natură limitată după conținutul său pe când cea de trăire are o natură nelimitată după conținut, având caracter de permanență în situații optime. În comunicarea

de trăire se ajunge la: *EU Trăieşte pe TU, TU Trăieşte pe EU*.

Ca Fire, ca Este, ca Existență, ca Ființă, Omul este singuratic – e unu („căci numărul singuratic este”). Deci Firea, A Fi e una, fiind astfel singuratică. E singuratică, fiind căutare de EU, iar EU tinde să fie împlinire de *Noi*.

Ca o *conştiință*, *Persoana* în sine *se află* dincolo de propria-i ființă.

Persoana nu FI-eşte[13] întru *Sine*, ci întru *Dincolo* de *Sine* ca afirmare nu de *Sine*, ci de *Celălalt* întru *cuprindere de asemănare*.

Tristețea singurătății constă în căutarea nesfârşită a EU-lui lui TU.

CINE EŞTI TU? este nesfârşita întrebare a Ființei în trecere de *Sine* către CHIP-EUL-CONŞTIINȚA, ce nu se poate găsi în *Sine*, ci *Dincolo*, în *Celălalt*.

Rezolvarea suferinței singurătății, ca o condiție firească a *Firii Ființei*, ca o *Conştiență a Sa*, se află în *Conştiința EU*-lui numai prin trăirea lui TU.

În limba română *singur* înlocuieşte pronumele personal. Acesta (pronumele personal) mai poate fi înlocuit de nume, dar doar la

---

[13] „A Fi-i” defineşte o perpetuă germinare a lui „Este”; ontogenetic „A Fi-i” este anterior şi generator al lui „a fi”, pentru că Persoana este izvor al Ființei. Figurativ, Persoana este flacăra lumânării în centrul căreia se află trupul lumânării ca Trup al Ființei hrănit şi nu topit de Flacăra Persoanei pentru că aceasta se hrăneşte din/prin oxigenul Relației cu TU.

persoana a II-a şi a III-a singular şi respectiv plural, printr-o serie de nume.

Se pare că, în evoluția limbii, numele a precedat pronumele. Numele numeşte, el pune în subiect atributul. Potențialitatea numelui se manifestă prin ceea ce atribuie, iar acest lucru apare ca un dat. Dat pe care îl imprimă numele. Astfel, numele are ca un conținut atributul, „nomen"-ul fiind în acest sens un „cognomen". Prin nume *cunoaştem* fenomenul, faptul, făptura ce e *numită*. Numele semnifică, el este simbolul lingvistic al făpturii reale, purtător de sens al celui cuprins de sens (fenomen, fapt, făptură). Numele ține de sfera cognitivă, el arată esența, cu alte cuvinte ține de *a simți* (deci de datele pe care numele le poate furniza spațiului individual).

În Geneză, Creația este chemată să primească *nume* de la Împăratul ei – *Omul*. Acest lucru nu arată altceva decât atitudinea logico-lingvistică despre nume, pe de o parte şi funcția lui, pe de alta.

Dar, numele are caracter limitat din punct de vedere ontologic. El nu relevă Persoana, o descrie doar în însuşirile sale comune. Spre deosebire de nume, pronumele a apărut ca trăire în relație. În dialogul Omului cu Divinitatea numai Dumnezeu poate spune *EU Sunt CEL ce ESTE,* Omul poate spune cel mult *Doamne, TU Eşti CEL ce Eşti, eu, nici EU nu Sunt.*

La Dumnezeu, pronumele personal EU se relevă prin unicitatea absolută a Ființei *Sale* şi ca

Fire (Dumnezeirea), dar şi ca Persoană (Treimea Persoanelor Dumnezeieşti). Relația *Omului* cu Dumnezeu este relația Celui *Numit* (chemat) de Dumnezeu cu Acesta, cu EUL ABSOLUT. Dumnezeu nu are *Nume* tocmai pentru că *El* stă deasupra oricărei substanțe, esențe, pentru că pe *El* nu-L poate defini nici o calitate, nici un atribut, deci nici un *Nume* nu-L poate cuprinde. În relație cu *TU-UL ABSOLUT* se relevă, se luminează EUL, calitatea de persoană a celui aflat în această relație. El (Omul) se află în această relație nu prin calitățile sale substanțiale, prin virtuțile sale comune, ci prin faptul că e el (EU), că e unic, unul, singur, că e o persoană. Personalul este relevat doar prin ființarea singularului. Nu Adam, Moise, Gabriel ş.a.m.d. vorbeşte cu Domnul, ci *EU* Adam, *EU* Moise, *EU* Gabriel vorbesc cu Domnul în mod direct de la EU la TU, de la *Persoană* la *PERSOANĂ*.

Cu toate că *personalul* se relevă prin singularitate (prin faptul că e doar unul în lume aşa *cum* e, că e singur din punct de vedere ființial), *acesta* nu se poate întregi ca el (EU), ca esență a sa, ca *persoană*, decât vizavi de altă persoană, dar nu ca prezență alături, ci într-o relație. Deci nu *grupul eu* şi *tu*, ci *Relația EU-TU. Grupul eu* şi *tu* semnifică *unul* şi cu *altul*; *Relația EU-TU* semnifică *doar Acela împreună numai cu Acela*[14].

---

[14] Cf. Martin Buber, *EU şi TU*, Humanitas, Bucureşti, 1992

Paradoxul realității Persoanei apare deci, pe de o parte, ca *singurătate ontologică* şi, pe de altă parte, ca *devenire întru comunicare interființială*. *Devenirea* semnifică aici tendința Ființei de *depăşire* a sa (a ontologicului). *Depăşirea Firii*, a Ființei este *o necesitate ontologică* de împlinire, de aflare a Ei întru Persoană. *Persoana*, deci, este *suprafirească*, pe când *Ființa* este *firească*. În *Persoană Ființa* nu mai *Fi-eşte*, ci *se află*. Această *aflare* se petrece numai întru comunicarea interființială (aflarea în relație).

O dată cu comunicarea, omul debutează cu o conştiență de sine (sau ajunge la aceasta). Acest lucru înseamnă *conştientizarea* sau surprinderea lucidă a *firii Ființei*, ceea ce conduce la conştientizarea singurătății ontologice (Firea, Ființa e una; faptul că e una înseamnă că e singuratică).

Conştientizarea singurătății ontologice îi apare omului ca o stare, ca o condiție, ca un destin de nedepăşit, implacabil fundamentat în însuşi *modul de A FI al Firii* (umane, cosmice etc.), de unde expresiile „omul se naşte şi moare singur", „omul e *sortit* să fie singur" etc. în concluzie, este vorba aici de un *mod de A FI*. *Modul* este specific unei *condiții de A FI*. Deci, modul creează o stare. Un anumit *mod de A Fi* creează o anumită *stare de A FI*.

Conştiența esenței ontologice determină sau transpune omul într-o anumită *condiție de A FI* cu

modalitățile sale de cunoaștere, trăire, simțire, ce creează spații psihice specifice: *stări de A FI*.

Orice stare de A FI are un caracter inerțial, tinde să se reproducă. De aceea, depășirea unei stări de A FI devine imposibil de realizat în cadrul aceluiași mod de A FI. Dacă schimbăm sau se schimbă un mod de A FI tot cu un *mod* de A FI, nu se realizează decât o schimbare pe orizontală, ființând în continuare în aceeași condiție de A FI. De aici, rezultă imposibilitatea depășirii condiției umane (pesimismul existențial este exemplar în acest sens) sau iluzia depășirii condiției umane prin schimbarea modului de A FI (în mistica orientală, de exemplu, prin practicile din cadrul disciplinelor Yoga, Zen, Dao etc.). În cadrul acestor discipline nu se acționează decât asupra realizării unor stări de A FI, fie ele chiar transformatoare.

Depășirea condiției (de A FI) creată de conștiența ontologică și trecerea în supracondiție unde contrariile ar fi împăcate se realizează prin *devenirea întru comunicare intrarelațională*.

Aflarea în această supracondiție definește *Persoana* căreia îi sunt specifice *Libertatea* și *Iubirea*, *Unicitatea* și *Absolutul*.

Devenirea se realizează în relația EU-TU prin depășirea propriei Ființe, a Sinelui prin *dăruire de Sine și în primire de Celălalt*. *EU* nu se spune, nu se descrie pe Sine, ci se dăruie pe Sine, ca trăire, lui TU, primindu-l în același timp pe acesta nu ca

informație despre TU, ci ca trăire, nu ca pe *ce* este, ci ca pe *Cine* este (ca Persoană).

Dialogul intrarelațional este singura cale de depăşire a acestei condiții de A FI tragice care, altfel, nu poate împăca paradoxul Ființial.

Argument pentru o Logoterapie[15] sacră şi o Grafoterapie[16] sacră

---

[15] Pentru a nu se confunda cu alte concepte cu aceeaşi denumire (mă refer în special la Logoterapia lui V. E. Frankl), precizez că aici m-am referit la efectul transformator şi formator pe care îl poate avea rostirea şi rostuirea unor cuvinte, propoziții, fraze care nu au doar o semnificație de context şi de referință, ci şi o semnificație cu sens pentru persoana concretă. Faptul că suntem ființe cuvântătoare se datorează faptului că suntem făcuți după Chipul şi Asemănarea Lui Dumnezeu, dar nu prin verbul „să fie...” ca toate celelalte făpturi, ci în urma unui Sfat Dumnezeesc „să facem...”, probabil „verbul” urmând să fie primit de Dumnezeu de la această făptură Asemenea Lui sub forma unui răspuns, ca act creator, venit din absoluta libertate lăsată acestuia conform credinței lui N. A. Berdiaev. Răspunsul poate fi orice act liber consimțit, o rugăciune ce reprezintă o adevărată şi liberă chemare a lui Dumnezeu, poate fi orice cuvânt cu rost, exorcizator de sens, pe care îl adresăm seamănului şi prin aceasta devenind făuritor de relație de viață. Ideea funcției transfiguratoare a cuvântului o găsim: în cântarea liturgică, precum şi în toate rostirile Bisericii Creştine; în des-cântările babelor meştere de unde idea de legare-deslegare prin cuvânt şi „pe unde ți-a ieşit cuvântul, pe acolo ți-a ieşit şi sufletul”; o găsim mai nou în ideea părintelui Ghelasie de sacralizare sau mai bine spus de resacralizare a Limbajului ca re-cunoaşterere a Fiului; în anticul termen *terpnos logos* care definea după Platon un tratament oral prin care bolnavii erau introduşi într-o stare psihică aparte – *sophrosyne* – prin care s-ar fi obținut efecte tămăduitoare, folosit cu efecte mai mult sau mai puțin benefice în tratamentul bolnavilor în mai toate credințele, religiile şi abordările medicale ale lumii – „l-am tămăduit cu leacuri şi o vorbă mai bună” exprimă dilema şi în acelaşi timp împăcarea celor două orientări în medicină, termen reluat în 1960 de Caycedo care, sub forma unei viziuni ştiințifice, filozofice şi terapeutice elaborează sofrologia; în efectul benefic al „bolborosirii” unor texte sacre etc. (n.a. 1993, 2006)

Sacră – pentru că cel ce este mobilul-vehicolul în involuție/evoluție a tot ceea ce este sacru dar şi profan în om este cuvântul.

El concentrează-cuprinde, concretizează, dezvăluie, purifică etc. atitudinea trăitoare a omului, eliberând-o de tot ceea ce nu Este (cum ar fi mişcări de minte în sine, tulburări afective ş.a.), pentru că, în esență, omul este o atitudine trăitoare. Omul-atitudine-trăitoare este „atitudinal" îndreptat, deschis spre creație. Deci, omul este o atitudine-trăitoare creativă.

Însă esența creativă a acestuia nu se regăseşte cu adevărat în iluzia idealurilor-ideologiilor ori în psihismul afectelor sau în limbajul de „consumare" a „nevoilor", ci în cuvântare, fie verbală sau grafică.

---

16 Grafoterapia reprezintă o metodă practică de a învăța să te asculți pe tine însuți prin exprimarea în scris a oricărei impresii mai mult sau mai puțin conştientizate pe care o trăieşti în acel moment - un fel de jurnal de simțire şi reflexie. Caracteristic este lipsa unui scop, proiect, plan, compoziție a ceea ce se scrie, chiar a unui chef de a scrie. Te aşezi şi începi să scrii „n-am nici un chef să scriu..." şi scrii în continuare, indiferent dacă are vreo logică ceea ce scrii sau dacă repeți această propoziție încontinuu, timp de minimum 30 minute. Rezultatul este exprimarea în scris şi respectiv conştientizarea a ceea ce Vrei cu adevărat să spui, să arăți, să fii etc., un fel de a lua act de ceea ce vrei. Uneori, se pot exprima cuvinte „inexprimabile" pentru persoana respectivă sau furia ca formă a agresivității inhibate. Alteori, se poate simți şi dezvolta ca trăire actul spontan. În unele cazuri se pot resimți toate acestea la un loc. Poate fi considerat şi trăit ca un exercițiu de autocunoaştere, de aflare a ceea ce vrei şi astfel să ajungi la o cale de rescriere, făurire a propriului destin. Exercițiul poate fi făcut zilnic, la perioade mai mari sau doar în anumite momente de nelinişti şi frământări, în momente de disperare etc. Este un fel de concretizare în cuvânt scris a ceva resimțit ca inexistent pentru tine anterior, dar semnificativ.

Prin cuvântare-cuvânt-verb („să fie”) a fost făcută Creația. Tot aşa asemănarea omului cu Dumnezeu se regăseşte în potențialul creator al cuvântului.

A nu se confunda cuvântarea cu vorbăria, cu uşurința unora în a vorbi despre.

Pe de altă parte, cuvântarea nu este nici un act sobru, sumbru, cu aspect îndoliat.

Seriozitatea cuvântării e implicită, ea nu respiră la suprafață decât prin umor, paradox, aforism – e şugubeață. Cu alte cuvinte, cuvântarea e vie şi zâmbitoare.

Comentarii la nota 2 la „Însemnări...” (aprilie – mai 2006)

Ca mai toți termenii unei limbi vechi, termenul *voluntas* este plurisemantic. Însă plurisemantismul unui termen vechi nu se datorează doar conotației ulterioare de sensuri, ci şi faptului că multiplele sale denotaturi au fost considerate / simțite a fi fațete ale aceleiaşi realități, având aceeaşi rădăcină fenomenală. *Voluntas* denotează *a simți / simț, direcție, sens, înțeles, semnificație, consimțământ (acord), a vrea / voință* şi conotează *intenție, determinare, scop, a dori / dorință-poftă (apetit), dorință-deziderat (ideal – aş...), opțiune / a opta (a alege), rugăciune.*

Observăm că realitățile denotate se află în orizontul prezentului. Cu alte cuvinte, ce *văd / întrezăresc* a fi acum: simt ceva? ce simt? mă îndrept, mă apropii de ce simt? simt sau nu un sens în această apropiere? adică, îmi spune ceva această apropiere, vine ceva dinspre ea spre mine, văd ce vine, cum este asta pentru mine? o las să fie? ce vreau? ce face ea cu mine? sunt de acord? accept?

Dacă nu accept ce este, prezentul, atunci mă îndrept spre potențial (spre ceea ce nu este încă, dar poate fi). Adică, numai dacă nu *vreau* să accept ceea ce este mă uit să văd ce *pot* face să fie cum vreau. Mă uit în viitor. Depăşesc orizontul prezentului şi mă îndepărtez, mă situez astfel în afara a ceea ce simt. Mă îndepărtez de *este* şi mă proiectez în *posibil*. În posibil, totul este posibil, deci totul este incert. În viitor, mă aflu în

incertitudine pentru că nu mai simt, doar sper, mă rog să fie. Pentru că nu am fost de acord cu *este*, pentru că nu am lăsat să fie ceea ce e, nu m-am lăsat / nu m-am încredințat în *ceea ce Este*, atunci m-am suspendat în incertitudine, în neîncredere, în îndoială, în *dubito*.

Căci, din toate posibilitățile, cine ştie cum o fi mai bine? Ce pot să aleg? Şi cine îmi garantează că o să fie aşa? Lipsa certitudinii că o să fie cum vreau îmi paralizează alegerea. Dacă aleg, trăiesc cu frica să nu fi greşit. Paradoxal, infinitul posibilităților îmi limitează alegerile pentru că, întotdeauna, nu aleg decât ce VREAU, ori eu sunt aici pentru că nu VREAU. Nu ştiu ce vreau, ci ce nu vreau. Nu vreau ceea ce este, iar posibilul nu este. Ce POT eu face? Este o întrebare care mă îndreaptă spre resemnare, dar paradoxal în aceasta gestează speranța – de a privi dincolo de orizont, unde, bine-nțeles, nu văd nimic cert. Dar speranța moare ultima, aşa că fac tot POSIBILUL să fie aşa cum *aş vrea* să fie (*aş vrea* nu este concret, nu vede şi nu are decât o certitudine: sigur nu vreau asta; în rest, bâiguie prin reverii, printre nu vrea-uri). Şi atunci mă uit la ceea ce pot şi din ceea ce pot (dacă a rămas ceva) să aleg ceea ce doresc *mai mult*.

Simt mult determinism aici, multă lipsă de libertate, pentru că mă raportez doar la ceea ce pot, având mai multă probabilitate de a se îndeplini, mai multă garanție. Este un calcul, un *cogito*, o precauție, o grijă. Dacă în urma calculelor voi alege paharul cu cel mai mic gol, voi alege cel mai mic gol, dar tot un gol. Iar golul acesta, cât de mic, nu mă va sătura, nu

mă va împlini, pentru că am băut nimic, este adevărat, cel mai mic pe care l-am detectat. Dacă, însă, voi alege cea mai mică picătură din cel mai gol pahar, voi sorbi ceva, voi simți ceva şi mă voi simți împlinit. Simțirea mă îndreaptă către ceva, calculul către lipsă, indicând-o pe cea mai mică. De aceea alegerile făcute din frica pierderii nu mă împlinesc cu toate aceste măsuri de siguranță, iar alegerile, în pofida oricărei pierderi, bazate pe ceea ce vreau mă împlinesc. Pentru că mă simt liber şi nu mă simt împlinit decât aşa. „Obiectiv”, există oameni de mare succes care „subiectiv” se simt neîmpliniți şi oameni bântuiți de eşec care se simt împliniți. Succesul nu este o garanție a împlinirii. Dacă vreau eu asta, pot să-mi trăiesc întreaga viață căutând să-l simt pe Tu şi, în ciuda insucceselor, să nu-mi consider / simt viața irosită.

Deci, *când nu vreau asta, pot îl înlocuieşte pe vreau*. În timp ce *când vreau, pot urmează acestuia*.

Este în regulă – vreau. Şi ce intenționez să fac? care sunt daturile situației, ce mă determină / împinge? ce urmăresc? ce poftesc / dorec / îmi place? ce posibilități se arată la orizontul prezentului, ce opțiuni am? ce mă atrage? ce aleg? ce fac? Adică, nu stau în dubiu să dubitez (să debitez?), mă pun în mişcare, îmi trăiesc viața, mă îndrept către orizontul prezentului (care va rămâne întotdeauna la orizont, dar dinspre acesta încep să mi se aräte *conotațiile*) pentru a mă întâlni... cu viata. Nu pot fi împreună cu propria mea viață dacă nu sunt îndrăgostit de ea şi nu mă pot indrăgosti de nimeni şi nimic dacă nu mă las

surprins, dacă nu mă ofer întâlnirii cu tot ce aduce aceasta, cu toate riscurile. Co-notația este ceea ce aduc / văd eu, este aportul meu la Creație, la ceea ce este, este răspunsul meu personal în dialogul cu viața, cu propria mea viață care mi-a fost dată (destin-ată) spre răspundere – este actul meu creator autentic izvorât din atitudinea mea responsabilă, adică ce hotărăsc să fac cu timpul care mi-a fost acordat.

APENDICE

(idei, experienţe, trăiri relatate altora în corespondenţă, martie – aprilie 2006)

Ce doresc femeile?

Ceea ce doresc şi bărbaţii, dar şi copiii şi bătrânii indiferent de sex: să fie acceptaţi, doriţi, înţeleşi, să se simtă protejaţi, să simtă căldură, să se simtă ei înşişi. De ce anume au nevoie pentru asta?

1. de ceva sau cineva pe care să se bazeze, căruia să i se poată încredinţa, de o structură care să ţină – adică de încredere, de un spaţiu unde să fie lăsaţi să fie, o casă unde să se simtă protejaţi;
2. de apropiere: apropierea crează căldură – de aceea este mai bună o luptă pentru că în luptă suntem încleştaţi, foarte apropiaţi unul de celălalt, suntem înfierbântaţi, deci generăm căldură, viaţă, decât îndepărtarea, „pacea” indiferenţei unde se instalează frigul înstrăinării şi se simte fiorul morţii relaţiei; da, avem nevoie de relaţii, de cineva căruia să-i pese de noi, de cineva din partea căruia să simţim că este important că noi existăm, care să spună într-un fel: tu eşti important/ă pentru mine, ce bine e că eşti – în acest moment simţim că viaţa este bună, caldă, că merită să trăieşti, atunci ne simţim acasă acolo unde suntem, atunci casa devine locuibilă, devine un cămin; dar, cum se face acest lucru? greu! pentru că nu se realizează atât prin a face cadouri oricât de mari

– ele evidenţiază efort, muncă, plată, dar cel ce primeşte, primeşte ceva prin care se simte cumpărat, îndatorat şi părăsit în acelaşi timp, se simte singur, cât prin acordare de timp. Atunci când îmi petrec timpul cu cineva, fie că mă bucur, fie că mă doare, nu mă mai simt singur. În bucurie simțim nevoia să o împărtăşim cu cineva, simțim nevoia de împreună, iar pentru împreună trebuie să acorzi timp. Dar timpul este prețios, nu atât pentru că înseamnă bani, cât pentru faptul că îl simțim irecuperabil, adică pentru că îl simțim intim legat de însăşi viața noastră, îl simțim chiar viața noastră. Când acordăm timp, acordăm timp din propria viață, dăm din propria noastră ființă, ne dăruim pe noi înşine. Când un copil vine şi spune: uite ce am desenat, el vrea să te bucuri împreună cu el de realizarea sa, să-i dai ceva din tine, să te simtă aproape, justificările rațional-economice precum n-am timp acum că amestec în mâncare sau că repar garajul îl lasă rece, chiar rece, adică se simte abandonat, singur. Dacă transpunem asta în relațiile adulților am avea ceva de genul: uite ce ți-am luat... sau, mai rău, poftim bani să-ți cumperi... şi altele de genul ăsta, apoi pa şi pusi că am treabă, nu-mi văd capul la serviciu, am de făcut alea-alea. N-am timp de tine acum, este cel mai dureros lucru care se poate spune cuiva şi de câte ori nu auzim această propoziție spusă în multe feluri. Întotdeauna avem timp mâine,

uitând că întotdeauna noi trăim acum. După cum spunea Bob Dylan: nu ştiu cum se face că în fiecare dimineață mă trezesc tot azi. „Nu am timp de tine acum” este barosul pe care îl trântim cel mai des în sufletul copiilor, între noi adulții suntem mai diplomați, dar doare la fel. A acorda timp înseamnă, deci, a avea răbdare, a iubi. Putem măsura iubirea cuiva măsurându-i răbdarea, bucuria cu care acordă timp. Când partenerul poate să stea lângă tine şi să nu mai vrea altceva, să spună că este de ajuns asta, e bine, e mulțumire aici, e împlinire.

3. dar, ce mai lipseşte aici pentru a ne simți împliniți? Avem o casă, este căldură pentru că focul în cămin arde şi ne simțim acasă, dar ca focul să nu se stingă trebuie să fie suficient aer, trebuie să fie libertate – adică trebuie să existe un acord pentru toate acestea. Pentru tot ceea ce fac trebuie să-mi dau acordul, trebuie să vreau, deci să ştiu ce vreau. Să fac toate acestea în mod liber, asumat şi nu forțat, determinat de frica de singurătate sau de goliciunea vieții mele, adică din lipsă. Atunci nu vei simți decât împuținare de viață, constrângere, împovărare, oboseală, lipsă de chef, plictiseală şi nerăbdare, adică pierdere de vreme în petrecerea timpului cu partenerul, cu copilul şi vei căuta ceva care să te facă să simți că trăieşti, ceva deosebit, eventual extravagant. Nu va mai fi suficient „este bine că suntem împreună”, ci mereu întrebarea „şi acum ce facem, unde mergem?...”

pentru că nemaifiind un împreună distanța dintre noi este mărită, este un gol în care trebuie să băgăm ceva, „o punte” care să ne lege cu toate că nici unul nu vrea să fie legat, toți oamenii iubesc libertatea. Aşa că efortul este sortit eşecului: nevoia de libertate va rupe relația şi vom trăi singuri unul cu altul sau separat.

[...] M-am dus acasă şi m-am aşezat în pat să mă liniştesc. Nu mai puteam să respir. Pentru că mi s-a interzis să exist. Aşa cum eu eram în realitate NU PUTEAM fi prin definiție („aşa ceva nu se poate” mi se spusese). Am pus mâinile pe piept şi m-am lăsat greu pentru a mă relaxa. Am căzut în abis. De obicei, atunci când simți lucrul ăsta te sperii şi te încordezi pentru a te opri din cădere. Ei bine, m-am lăsat. Şi am tot căzut, la început cu o viteză foarte mare, apoi tot mai mare, şi mai mare. Când viteza a ajuns la o culme (simțeam că pierd sângele din mine), a început să încetinească până s-a oprit. Era undeva de unde nu mai puteam să cad. Asta simțeam. Acolo fiind, m-am întrebat: pot eu să las şi pe aceştia să fie, pot lăsa să fie şi ceea ce nu mă lasă să fiu, să exist, care nu acceptă chiar în lumea posibilului, a potențialului să exist aşa cum eu mă ştiu în mod evident? Ce simt? Aici unde sunt, pot fi oricum. Nu am cum să nu pot fi. Simt un suport, o barieră de netrecut, o limită. De aici nu mai pot cădea nici dacă vreau (am încercat să mai cad şi nu am putut). M-am simțit liniştit şi

relaxat pentru că n-am mai fost încordat să fiu, n-am mai dat din picioare să nu cad. Şi asta pentru că am căzut până n-am mai putut să cad, că am ajuns acolo unde n-am mai putut să nu fiu orice ar fi făcut oricine sau orice aş fi făcut eu [...].

Am văzut o dată un film indian, altfel decât suntem obişnuiţi. La sfârşitul filmului după ce au murit toţi (era o tragedie), după ce a murit şi regizorul şi scenaristul şi cameramanul, a rămas doar camera fixată pe o imagine mai dureroasă decât moartea şi viaţa, decât durerea însăşi până a murit şi camera, atunci s-a spus ceva: „dragostea m-a învăţat să fiu îndrăgostită, să rămân deschisă vieţii, s-o las să vină aşa cum vine şi s-o primesc aşa cum vine. M-a învăţat să am curajul să trăiesc, căci viaţa are oricum dreptate...”

Morala: este mult mai important pentru tine să iubeşti decât să fii iubit.

Viaţa e ca o apă curgătoare, care curge dintr-un izvor şi îţi este dăruită gratuit (vezi simbolistica vieţii ca apă curgătoare în mai toate mitologiile, apa de lac fiind viaţa captivă, adâncă, ce am adunat, istoria de viaţă, unde se decantează memoriile, inconştientul).

Nu trebuie decât să întinzi mâna, să deschizi palma şi s-o ţii căuş. Atâta cât curge în căuş poţi trăi / soarbe şi savura un moment de viaţă, restul curge.

Nu avem găleți în care să strângem apa vieții şi atunci cu lăcomie apucăm pentru a avea mai mult, pentru a nu se risipi, parcă am vrea să nu mai curgă, să nu ne mai scape din mâini. Şi cum facem? Strângem pumnul, propulsând astfel apa printre degete, pierzând-o. Şi ținem aşa, pumnul strâns crezând că ținem, că avem viața la noi, dar înăuntru nu mai este decât pielea umedă – atât cât să supraviețuim, cât să nu murim. Încătuşăm viața în noi şi dacă ținem pumnul prea mult strâns este posibil ca în timp să se şi usuce.

Ce putem face?

Să acceptăm că viața este un dar ce curge momentan dintr-un izvor şi din care putem lua pe gratis, dar nu ne putem face rezerve pentru mai târziu pentru că în „logica” vieții, în natura sa, a fi viață înseamnă a curge. Trebuie doar să deschidem pumnul şi să ne facem mâna căuş (aşa cum se rugau evreii, cu mâinile pe genunchi, cu palmele în sus ținute căuş pentru a primi din Harul lui Dumnezeu care cade la întâmplare). Şi astfel să prețuim şi să savurăm fiecare sorbitură.

Există la cei încătuşați în sine, la cei sumbri, la cei nedreptățiți o tendință de a *cuprinde* totul în formă, în graniță, există o frică de risipire exprimată în fraza „vreau să înțeleg”, „să ştiu totul despre mine”, „să mă cunosc” – pentru „a putea să mă țin să nu cad, să nu mă pierd”. Dacă mă cunosc în toate detaliile, adică, prin atenție la mine, prin încordare pot să MĂ ȚIN, să-mi apăr

granițele față de forțele din exterior şi din interior – parcă aş fi o pungă plină cu apă pe care am grijă să o țin bine să nu se reverse. Astfel de persoane sunt foarte încordate – au dureri de ceafă şi de umeri constante asemeni unuia care ține în brațe ceva cu grijă pentru mult timp. Şi de cât timp se țin!... De aceea cogniția, atenția, vigilența cu care privesc orice vine din afară sau se arată lăuntric anihilează din start orice simțire. Au o permanentă tensiune şi oboseală pe care o numesc durere. De aceea sunt reticenți la orice exercițiu de relaxare.

De exemplu, la exercițiul „metoda fotoliului" o pacientă mi-a spus „eu şi când stau pe fotoliu stau cu grijă, că dacă o să cadă... de fapt cred că nimic nu mă poate ține..."

E aici la bază un conflict cu mama – se simte abandonată, neiubită, neprimită. Şi de aici nevoia de a merita iubirea – apare nevoia „de a creşte, de a mă desăvârşi" pentru a fi utilă şi astfel dezirabilă, primită. Resimte puternic lipsa de proprie valoare, de apreciere şi crede că acest lucru vine de la faptul că nu este suficient de bună. De aceea şi-a propus ca unic scop în viață să devină desăvârşită pentru a se valoriza prin acest lucru dacă în sine aşa cum e e lipsită de orice valoare (paraexistențialitate?). Cum? A aderat la o biserică reformată (nevoia de repere exterioare şi de apartenență la un grup pentru recunoaşterea formală şi astfel pentru dobândirea unei identități de sine şi a unei primiri la fel de formale). Dar până la împlinirea acestui deziderat ea este în aer –

nu o mai ține nimic, nu o mai ține nimeni în brațe (a verbalizat o dorință puternică de a fi din nou copil şi de a fi ținută în brațe şi cocoloşită). Pe de altă parte se simte vinovată pentru că NU POATE să „efectueze sarcinile” la standardele cerute (iubirea de semeni, de Dumnezeu etc.) şi este furioasă pe sine. Mai este furioasă, în acelaşi sens, că nu poate iubi (nici semenii, nici pe sine şi astfel încalcă o poruncă fundamentală: iubeşte-ți aproapele ca pe tine însuți!) cu toate că se străduie din răsputeri. Vorba aia, este o sarcină cu un scop clar, un job pe care nu-l poate duce la bun sfârşit. Se vede treaba că nu este bună de nimic.

Venim pe lume datorită şi printr-o relație. La început una de tip simbiotic şi care este substituită prin ruperea formală a ombilicului de una de tip egocosmocentric (toți se învârt în jurul meu pentru a-mi satisface dorințele – toți sunt sateliții mei) – acest lucru îl resimt / îl văd ca pe un dat. Fie atunci când încep să văd că acest lucru nu este valabil, fie când mi se arată asta într-un mod brutal, trăiesc trauma căderii de pe tronul buricului universului (în mod natural între 3 şi 7 ani). Dacă acest lucru este „susținut” şi de o insuficientă sau defectuoasă atenție, afecțiune, considerare sau de o supunere la comparații din partea părinților, dar şi a rudelor, a colegilor de grădiniță sau de şcoală, cum este cazul pacientei de față, pot trăi căderea în iadul urii față de toți şi toate, pot simți nedreptate. Şi aici este ceva interesant, nedreptatea este cuvântul cel mai des

evocat de pacientă. Nu-şi poate explica de ce, dar resimte ca nedrept faptul că nu este iubită, apreciată etc. Este ceva aici ca o trădare. Am fost trădat în dreptul meu. În postura mea de buric al lumii totul mi se cuvine de drept. Neîndeplinirea din partea supuşilor a obligațiilor față de acesta atrage după sine pedeapsa – resimte furie, mânie față de aceştia, i-ar distruge (bine-nțeles, se simte vinovată pentru acest lucru şi i se pare de neînțeles – cum poți să vrei să distrugi sursa de la care aştepți iubire?). Deci, sunt nedreptățit, adică nu mi s-a acordat dreptul meu legitim. Acest drept este resimțit ca fiind de natură ontologică, este un dat, nu se pune sub discuție, nu este o opțiune. De exemplu, este foarte îngătuitoare cu greşelile, imperfecțiunile celorlalți, dar nu şi cu ale sale. „Eu nu am voie să greşesc” spunea ea. Am întrebat-o de ce ceilalți au DREPTUL să greşească iar ea nu? De ce lor le ÎNGĂDUIE acest lucru şi ei nu? A fost nevoie de vreo 10 şedințe să verbalizeze ceea ce am arătat mai sus. Este o problemă de poziție. Fişa postului de buric al lumii nu permite imperfecțiuni, altfel poți fi dat jos, detronat, pe când ceilalți în poziția lor de oameni de rând, de sateliți le este permis. Este trăit la maxim sentimentul că ceilalți sunt, există pentru mine – un fel de eu sunt de fapt chiar lumea, o anihilare a subiectualității celorlalți, o reducere a lor la stadiul de obiecte.

Căderea din această poziție este resimțită ca o cădere în nimic, în gol. Aş spune că această

deficiență în a doua MF (relație, valoarea fundamentală a vieții) nu permite împlinirea a treia MF (propria valoare, însuşitatea) şi cade în prima MF (încrederea fundamentală, încredințarea, predarea totală) unde simte că nimic nu o mai ține şi că „dacă şi-ar da drumul, s-ar împrăştia”. Are nevoie de granițe bine definite şi apărate (este normal, că a treia MF nu s-a implinit). „M-aş pierde pe mine” spunea ca argument la faptul că nu poate să stea relaxată pe fotoliu când i-am cerut asta pentru exercițiul metoda fotoliului.

Mi-am dat seama că tot ceea ce am făcut până atunci cu ea (poarta morții, AEP etc.) a fost deviată ca o prelucrare cognitivă, simplă conştientizare, aducere la cunoştință, un fel de efect ca după o analiză care a împovărat-o şi mai mult cu vinovăție şi a închis-o şi mai mult în sine.

Eram într-un impas psihoterapeutic.

Şi atunci mi-a trăsnit chestia cu imaginea despre viață ca apă curgătoare.

După ce a plâns s-a putut lăsa în fotoliu şi am putut aplica metoda fotoliului pe care am prelungit-o cu acea lăsare totală „în abis” („predare totală” cum s-a exprimat ea după aceea) şi în care a experimentat încrederea fundamentală că „oricât ar cădea, cu orice viteză, oricât de adânc, acolo, undeva în adânc este ceva sau cineva (sigur Dumnezeu, a spus ea) care nu o lasă să „mai poată cădea” chiar dacă ar vrea (după cum s-a exprimat), acolo este şi atât. Acolo poate fi oricum, chiar şi neiubită, chiar şi cu durerea că este neiubită.

„Acum am sentimentul că sunt ținută, nu mai trebuie să mă țin, să fiu atentă” a verbalizat la sfârşit. Acum simte că este ținută dar şi iubită (de Dumnezeu, bine-nțeles).

La plecare mi-a spus că simte că este relaxată.

Ce cuvânt banal, relaxat. Dar, cât de multe poate ascunde!

Acest sentiment de nedreptate şi de neacceptare a condiției umane, ci a uneia de supraom l-am întâlnit la jumătate din pacienții mei. Cu probleme în a II-a MF şi cu „sindromul paraexistențial”.

Am întrebat pe cineva (pacient), care se gândea să-şi curme viața:

– “ce simți acum?”
– “Că dispare totul în jur, că rămân singur, numai eu, fără nimic, că mă doare rău şi mi-e groază.”
– “Te doare? Şi ce-ți spune asta, ce înseamnă asta pentru tine?”
– “Că nu mă lasă să fiu.”
– “Tu te laşi?”
– “Nu înțeleg.”
– “Ai spus că durerea nu te lasă să fii şi eu te-am întrebat dacă tu te laşi să fii.”
– “Pai, cum să mă las durerii, chiar nu înțeleg?”

- “Poți să permiți durerii şi tot ce vine cu ea să fie, poți permite să fie la tot ceea ce SIMȚI CA E?”
- “Păi, faptul că e sau nu nu depinde de mine.”
- “Aha, dar să ÎNGĂDUI la ceea ce oricum e să fie, de cine depinde?”
- “Să îngădui…, de mine.”
- “Şi cum ar fi pentru tine să faci asta?” (tacere) “Are voie să fie şi ceea ce nu îți doreşti să fie?”
- “… nu vreau…”
- “…ceea ce tu NU VREI… nu ESTE CEEA CE SIMȚI? Simți că ESTE ceea ce tu NU VREI, simți că ceea CE tu NU VREI… ESTE?”
- “…Daaa!!!….”
- “Văd că ştii ce NU VREI: ceea ce simți că e. Dar, TU de fapt ce vrei? Ştii ce vrei? VREI? Ce simți? Ce vezi? VEZI ceva? Poți să te uiți? Poți să priveşti?… … …”

Disperarea conduce la orbire şi la unica soluție de a scoate subiectul din propoziție, pentru că nu mai VEDE altă soluție. Acesta NU mai VREA nimic.

Exersând simțirea pentru a ajunge la CE VREAU, simt că vreau prin posibilitatea de a privi, prin curajul, încumetarea de a privi şi care ține efectiv doar de noi conduce la A VEDEA… posibilități. Omului îi este groază de lipsa sau pierderea posibilităților, de lipsa sau pierderea posibilităților de a alege, în esență adică de lipsa sau pierderea… libertății. Iar cu acest lucru nu este

de acord, pentru că ar fi similar cu negarea posibilității de a se opune, de a lua poziție, cu negarea Persoanei (ceea ce este liber în om, după Frankl). Paradoxal, în actul suicidar este apărată Persoana (libertatea, dragostea), sunt Eu cel care mă salvez, fie şi cu riscul sau tocmai prin intermediul pierderii a tot ceea ce AM.

Actul suicidar este întotdeauna o alegere liberă, o expresie a libertății, a persoanei, dar este singura alegere în care actul şi consecințele coincid, părând a fi unul şi acelaşi (cel puțin din punct de vedere existențial) – anume, exprimarea libertății şi responsabilitatea / asumarea consecințelor. De aceea pare i-responsabil – adică, nu implică aparent responsabilitatea, deoarece nu se evidențiază de actul în sine care este exprimarea libertății în sine (de a alege / a decide / a hotărâ şi a face fără consecințe – „libertatea de" după Frankl). Şi oricum, eu nu mai sunt ca să suport consecința actului meu liber. Aceasta este şi ideea care mă atrage aici: o libertate fără responsabilitate. O iluzie care mă atrage ca o „Fata Morgana" atunci când mă simt constrâns / limitat de situație sau de responsabilitatea actelor mele în raport cu situația. De fapt, tânjesc după copilăria în care eu fac şi mama răspunde.

Dacă persoana ajunge să vadă, să simtă, prin a-**ne-voi**-osul proces al acceptării a ceea ce este, că, în pofida a tot şi toate, posibilitatea de a lua atitudine (esența faptului de a fi liber, de a fi persoană) nu-i poate fi luată (în ultimă instanță ne

rămâne atitudinea, spunea acelaşi Frankl), atunci nu se va mai simți amenințată în esența ei de persoană şi va putea privi, se va putea uita, va putea acorda atenție şi timp la ceea ce nu acceptă – străinului, adică absolut total altfelului, absolut total altului – lui TU. Cu alte cuvinte, va putea deschide brațele să-l primească pe TU (străinul, de-ne-acceptatul, absolut total altul) în acelaşi timp oferindu-i-se – va fi în relație, va fi în dragoste, va fi în împreună. Când viața se întâlneşte cu viața, întotdeauna total altceva / altcineva cu total altceva / altcineva, acolo este Libertate şi Căldură – Persoana în Viață.

[...] Este bine când gustăm viața cu fiecare pas. Rău este că nu facem lucrul ăsta decât atunci când avem moartea în față. Poate că ăsta este rolul ei fundamental: să ne facă să simțim viața ca o valoare în sine, în orice act cât de mic, cât de insignifiant altădată. Atunci ne dăm seama că ne-am încărcat prea mult cu inutil în dorința de a deveni utili de a face viața cu sens, nedându-ne seama că viața nu se poate face cu sens sau fără, ci ea este aşa cum e. Noi o trăim sau nu. Atunci când vrem s-o facem cumva (normală, deosebită etc.), ne ocupăm viața cu asta şi n-o trăim, pentru că avem ceva important de facut, avem chipurile timp: la sfârşit, după ce o facem cum trebuie, o s-o trăim; atunci când va fi perfectă, o s-o trăim. Dar iată că se poate termina pe neaşteptate şi atunci nu mai am timp s-o trăiesc. Atunci dau la o parte lucrurile neimportante care mă opreau de a trăi

viața şi o trăiesc, cu părere de rău că am pierdut atâta timp până acum. Sunt chiar avid pentru că iminența morții mă presează. Această aviditate care provine din tendința de a recupera şi din aceea de a apuca cât mai mult poate conduce la indigestie sau la senzația de a-mi aluneca / pierde viața printre degete. Cu alte cuvinte, devin prea brutal cu viața, prea obsedat de ea, prea grăbit s-o trăiesc, în mod inutil, pentru că nu pot trăi decât atât cât pot înghiți, „atâta cât curge în căuş poți trăi / soarbe şi savura un moment de viață, restul curge". Este aici frica de a pierde orice clipă de viață şi, în acelaşi timp, este pierderea efectivă a vieții datorită fricii de a pierde viața. Înaintăm astfel în simptomatologia şi psihodinamica depresiv anxioasă.

Nu mai am chef să fac nimic... cam ăsta este sentimentul. Nu mai..., adică ceea ce am făcut până acum şi care m-a făcut să nu trăiesc, dar credeam că este important. Dar iată că vine moartea şi tot ceea ce credeam că este important devine o porcărie. Valoarea lui dispare. Atunci cum mai pot eu să am chef să mai fac? Totul se dovedeşte fără sens şi inutil în fața sfârşitului. Mă uit la ceea ce TREBUIE să fac şi obosesc numai că mă uit. Îmi este ca un balast, ca o povară. Aş vrea să mă odihnesc. Să dorm... Să dorm... Să uit. Să mă eliberez. Mă intreb: dacă aş deveni cel mai grozav om, în final ce altceva aş deveni decât cel mai grozav om din cel mai frumos cimitir? Se spune: să lăsăm prostiile astea, să ne băgăm mințile în cap, să nu ne mai gândim la asta. Dar se gândeşte ea la noi. Şi atunci când se întâmplă,

suntem puşi în fața faptului de a da un răspuns, de a ne da un răspuns – de a deveni răspunzatori de propria noastră viață. Anxietatea şi mai ales atacul de panică este minunatul moment, este darul de neprețuit pe care ni-l face moartea pentru a ne lua viața... în serios. Este un semnal de alarmă dat de viață că nu prea sau nu este deloc trăită, de aceea şi atacul de panică este atât de exploziv. Este multă viață acolo. Dar şi multă constrângere – frica constrânge cel mai mult. Astfel, simt că se îngustează orizontul, că nu mai pot / apuc să..., mă simt vulnerabil ca ființă umană, pierd controlul, sunt expus, disperat că nu mai văd vreo posibilitate şi dau din mâini ca să scap de căderea în hău şi să mă agăț de ceva.

ANEXĂ
(diverse texte, 1993 – 1997)

(Scrisoare către celălalt)
25 mai 1993

Omule, îmi Eşti... Cuvântul îmi stă pe Limbă şi atât de Sacru E că nu pot să-L spurc vorbindu-L cum vorbesc atâtea alte vorbe. Rostul Rostirii este să-Ţi pronunţ Numele – aşa cum noi suntem Rostul Numelor cu care am fost numiţi.

Dăruirea e crearea prin Dăruire de Nume – de Sens.

Omule, Numele Tău îmi stă pe Limbă şi... îmi e chiar Limba cu care Mă Rostesc Numindu-Te pe Tine...

...Te iubesc!...

...Ah! Ce fiinţe mârşave suntem.

Cum pot acum să spun, cum pot acum să te strig pe Nume, cum... îmi e Dor?

DOR!!!

Dulceaţă stranie a unei amărăciuni pe care nu o-nţelegem, dar care ne junghie de fiecare dată când Unul nu mai e lângă noi, când Nu mai e...

Când era, era Prea, era Suficient – 'deajuns cât să mă mulţumească sau cât să mă incomodeze. Acum când nu mai e la-ndemână, când mâinile mele nu-l mai pot atinge oricând, când ochiul meu nu mai e jenat de imaginea Sa brutală... Îl simt.

AAAHH!!! Acum eu Îl simt? ÎL SIMT?

Mizere suflete avem, care nu se deschid decât atunci când NU.

De ce oare ne este Dor numai atunci când NU?

De ce Dor-im, de ce Dăruim, de ce Numim numai când suntem în gol?

Ce Dor-im, Dăruim, Numim atunci şi Cui?

CUI?

Unui idol tot din gol?

Unei imagini-amintiri?

Merită ea mai mult decât Tu, El, Celălalt?

Merită iluzia, nimicul mai mult decât Plinul, decât Persoana?...

...Şi ce bine mă complac eu în tristețea Dorului. Ce bine îmi e. E dulce. E în mine. Nimeni nu mi-o poate lua, că de, e dată tot în mine unui... unui şi atât – nu Unuia.

Când Unuia nu mai e rămâne „unui", care... e mai comod, mai aproape, mai al Meu şi atunci îmi revărs către „acesta", către nimic, prea plinul dăruirii-dragostei mele...

...în GOL!!!

În van. De!...

Ciudată fire umană.

De ce IUBITO, IUBITULE, Soro, OMULE; de ce Oameni nu ne este Dor de Cineva când suntem lângă el, de ce nu ne revărsăm prea plinul ființei nostre dincolo de hotarele Persoanei noastre întru dăruirea Celuilalt în şi peste un alt Plin?

Şi totuşi ne revărsăm, ne pierdem în van numai şi numai în întunericul, hăul, vidul egoismului nostru.

Mie mi-e Dor ACUM de Tine, Prietene şi nu mă satur cu privitul, cu atinsul, cu Rostitul Numelui Tău… Te Iubesc, Prietene.

AFIRMAŢIA CA SACROTERAPIE
(februarie-martie, 1997)

Realitatea este o afirmație, adică aparține lui Este. Dacă ceva există înseamnă că E afirmat. Negația, în esența ei, nu există, ci arată un contrariu. Cu alte cuvinte, negația (contrariul) este rezultatul gustării din fructul Pomului Cunoaşterii Binelui şi Răului.

Cunoaşterea presupune inițial **ne**-cunoaşterea ca negație a lui Este (a Existenței), ca ignoranță. Astfel cunoaşterea, ca proces, află, ia act de, stabileşte, afirmă necunoaşterea (negația). În acest fel, ea ştie că nu ştie, cunoaşte că **nu**-cunoaşte. Iată dogma prin care cunoaşterea cade în negație, în afara lui Este (a Realității-Afirmației). Căderea în afara lui Este e considerată în cunoaştere o atitudine obiectivă (ca îndepărtare necesară de Realitate pentru a o putea cunoaşte). Obiectivitatea cunoaşterii subsumează toate îndoielile privind realitățile generale şi particulare, dar şi îndoiala asupra cunoaşterii însăşi. Îndoiala este inima Pomului Cunoaşterii Binelui şi Răului, este fructul sau poarta căderii în Gol, în vidul de Realitate, de Afirmație – este cauza Păcatului, a Bolii. Deci, îndoiala, este o cădere continuă, o **în**-depărtare din ce în ce mai mare de Realitate – este Lucifer ce se **în**-depărtează (**în**-singurează) cu iuțeala fulgerului de Cer. Cunoscătorul (om, înger-demon), vrând să afle Realitatea, întreabă despre Ea. Înainte, când nu întreba, o vedea. Când s-a îndoit, a orbit, văzând

goliciunea **în**-depărtarea Ei. De atunci întreabă, dar acoperindu-se cu întunecimi-negații (îndoieli). În cunoaştere, întrebările sunt îndoieli ce "se vor" negate sau afirmate (ipoteze). Îndoielile-ipoteze (negații), care sunt negate (infirmate), fac loc altora, oprind cunoscătorul în **în**-depărtarea sa de Realitate; cele ce sunt afirmate se întăresc – adică devin certitudini. Certitudinea unei îndoieli-ipoteze (a negației **ne**cunoaşterii, adică a ştiinței-cunoaşterii) creează iluzia vederii Realității: **vedenia**. *Certitudinea unei vedenii*, fiind *afirmația fără îndoială a unei îndoieli-ipoteze*, obiectivează negația-**ne**cunoaşterea-ştiința-golul de Realitate. Acest lucru este o împlinire a creării **ne**creației cunoaşterii-ştiinței, o umplere de întunecimi, cum s-a scris, considerate ca lumini. Astfel au fost create de cunoscători (aşazişii văzători) durerea şi plăcerea, erotismul şi moartea ca **ne**existențe obiectualizate, creând o cădere-**în**depărtare de Realitate (Dumnezeu-Lumină).

Trăind în Păcat (negație), ne hrănim cu vedenii şi flămânzim; vrem să cunoaştem Realitatea-Lumina în întuneric şi astfel orbim; vrem să aflăm Adevărul în afara Realității şi ne alegem cu Nimic; vrem să trăim în ne-viață şi murim.

Ne-trăirea noastră în starea de păcat ne aduce boala sufletului (orbirea) şi de aici toate celelalte. Dar cum să ne însănătoşim?

Iisus s-a jertfit pe Cruce pentru a ne vindeca de boala aceasta mare, aducând Lumina în

întuneric, Adevărul-Realitatea în golul-nerealitate prin Afirmație (**Eu sunt**) – Credință (**Este**) – Cuvânt-Creație (**Să Fie**) şi prin Înviere, Viața în Moarte.

Iisus a spus: Caută şi vei găsi.

Ne întrebăm: unde, la cine, cum, ce, pe cine?

Iisus a spus: Eu sunt (*Afirmația*) Calea (*unde, la cine, cum*), Adevărul şi Viaţa (*ce, pe cine*) [...].

Terapia Păcatului, a bolilor de orice fel, nu se face prin orice afirmație aşazis pozitivă (e bine, iubesc ş.a.) care eventual ne creează o vedenie – o stare de bine efemeră –, ci prin Afirmație-Credință-Cerere (**Rugăciunea**).

Iisus a spus: cereţi şi vi se va da vouă ...

Ne întrebăm: ce cerem? vedenii (obiecte-negații din nerealitatea Păcatului)?

Altfel vom face: Îl vom chema pe El: vino Doamne Iisuse Christoase, Fie Miluirea (Afirmarea) Ta asupra mea păcatosul (cunoscătorul, suferindul, negativistul) sau **Doamne Iisuse Christoase Fiul Lui Dumnezeu Miluieşte-mă pe mine păcătosul**.

Dacă vrem întru Adevăr şi cerem, El (Afirmația) va veni, Afirmându-ne ca Realitate, ca Este – deci ca Ființă-Persoană, golindu-ne de întunecimi (boală-păcat, sine-vedenie) ca fapt al umplerii de El de Lumină-Dragoste-Dăruire: **VIAŢĂ** (**DUH**).

Iar dacă vrem să vindecăm pe cineva, o putem face, dar numai Afirmându-ne El şi astfel numai în Numele Lui (Fiind în noi şi noi în El) putem să afirmăm sănătatea cuiva: "Ridică-te şi..." – precum Apostolii şi alți Sfinți. Afirmația nu neagă-distruge negația, îndoiala, golul-necunoaşterea, moartea, ci o umple cu Lumină-Adevăr, cu Dragoste-Viață, adică cu Este (cu El). În loc de a ne avea ca vedenie de sine, vom fi ca Eu.

Nu există o regulă a afirmațiilor în tămăduire, dar întotdeauna îl cerem pe El ca să putem Afirma cu toată Puterea Lui: **Tu Eşti Cel Ce Eşti**.

Este bine să ştim că nu noi facem **Mistica Afirmaţiei**, ci El Este Cel Ce O face în şi prin noi, doar să-L lăsăm să intre.

Plecând de la Dumnezeu în Păcat, nu ne mai putem întoarce decât dacă vine să ne răpească El. Dar El nu vine, dacă nu-L chemăm noi: **Vino Doamne Iisuse Christoase [...]** şi (**Tatăl nostru...**) **vie Împărăția Ta [...] precum în Cer aşa şi pre pământ**.

Cu alte cuvinte, trebuie ***să fim primitori căci ce/pe cine putem noi da/dărui dacă n-am primit nimic/pe nimeni?***

Concret: vine cineva la noi şi ne cere, ne întreabă sau ne spune despre sine. În paranteză fie spus, majoritatea oamenilor întreabă, cer, spun despre/pentru sine. Pentru că în nerealitatea păcatului afirmarea de sine ia locul Afirmării lui

Tu şi deci a lui **Eu**. În fiecare caz avem sau ne costruim o listă cu ce trebuie şi ce nu trebuie să facă persoana. “*Lista*” este un model ce vizează delimitarea între negațiile-nerealități şi afirmațiile-realități. Ca urmare a firii noastre căzute suntem tentați să negăm-eliminăm negațiile (ce nu trebuie): să “*nu*” faci asta, să *“nu”* te mai gândeşti la asta ş.a.. Paradoxal, negarea-eliminarea negațiilor, devenind prohibite, le întăreşte şi mai mult. Negarea unei negații nu face altceva decât să “frustreze” negația întărind obiectivarea sa. Astfel, tendința negațiilor oprimate va fi de a se defula – ca să ne exprimăm în limbaj psihanalitic. De altfel, răspunsul celuilalt nu va întârzia să apară: cum să nu (mai)...; mi-e imposibil...; nu pot... ş.a.. Impotența oamenilor în a se împotrivi impulsurilor negației este generată de starea de păcat-negație în care se află şi care nu poate fi potențată cu ceva ce aparține acestei lumi (lumea lui *a avea*).

De asemenea, tendința generală de deviere de la norme a lumii este relevată şi de preponderența covârşitoare a negațiilor în listele normative, fie acestea de drept ori cutumiare. Când cineva îți spune să nu faci ceva, acest ceva va fi astfel obiectivat în noi, trebuind ca, de aici în colo, să luptăm contra lui sau să-l manifestăm.

Legea omenească este nevrotică – ca de altfel întreaga natură căzută a omului –, ea privind partea goală a paharului şi nu pe cea plină, afirmativă aşa cum ar trebui. Adică, este o

problemă de atitudine. Constrângerea nu face altceva decât să structureze negația. Formulele negative, constrângătoare (să nu...) atrag încălcarea lor tocmai prin obiectivarea, crearea necreației "nu", care odată intrată în sfera conştiențială va lua forma ispitei. *"De ce nu?"* este mişcarea inerentă ispitei şi implicit a îndoielii-cunoaşterii. Curiozitatea-ispita este o tendință de mişcare spre infinit a cunoaşterii, pentru că neputând cuprinde nimicul îl va căuta mereu. Aceasta este calea curiozității gnostice, a cunoaşterii ştiinței, de *a căuta acolo unde nu ceea ce nu*. Cine e curios moare repede, cum s-a întâmplat cu Adam-Eva la început. *"De ce?"* arată o îndoială-necunoaştere, iar cunoaşterea o rebeliune. Iisus Christos n-a cunoscut Păcatul şi nici nu a fost curios să-l afle. El a arătat astfel că se poate. Decât să ne cunoaştem-**ne**cunoaştem mai bine să ne iubim. Dar cum să iubim pe cineva fără să-l cunoaştem? Ca să iubim pe cineva trebuie mai întâi să existe, adică să se afle în fața noastră, Să Fie Cineva. Acest lucru ar implica, conform credinței noastre păcătoase, o cunoaştere. Şi aceasta pentru că, în acel moment, am lua act de **ne**cunoaşterea lui şi, deci, am purcede la cunoaşterea sa. Cunoaşterea sa ar conduce la **ne**cunoaşterea lui datorită diverselor *"date despre"* ce, ca ştiință despre el, ne-ar arăta ceea ***ce*** este şi nu ***Cine*** este. **"Cine"** va fi înlocuit cu **"ce"**, cu ştiința-cunoaşterea-**ne**cunoaşterea-negarea lui. De câte ori miracolul se implineşte şi

Cineva se află în fața noastră, suficient pentru a-l iubi, noi spunem “nu-l cunosc” şi atunci începe cunoaşterea: să vedem dacă e bun sau rău, prost sau deştept, dacă e sau nu ca noi etc. Nu putem pricepe că nu putem iubi **“ceva”**, ci pe **“Cineva”**, că “**Cineva”** se află dincolo sau deasupra a **“ceva”**, că **“ceva”** este golul din **“Cineva”** şi că este inutil a cunoaşte vidul-negația-golul pentru a iubi. Uneori găsim în golul **“Cuiva” “ceva”** ce credem că *“merită”* iubit, ca şi cum l-am putea iubi pe *“merită”*. Alteori, credem că, dincolo de toate aparențele, oamenii sunt în esență buni şi în concluzie *“trebuie”* iubiți. De fapt, nu vom iubi pe nimeni, ci ne vom comporta, în cel mai bun caz, conform *“ideii de a iubi”* justificată de **“ceva”**: bunătatea oamenilor. Dacă Dumnezeu ne-ar iubi după merit, ar fi vai de noi. Iubirea nu trebuie justificată de ceva, ci ea e cea care justifică. Justificarea ei este de fapt o afirmație, Iubirea fiind Afirmația prin excelență, DA-ul pentru întâlnirea cu Viața.

“*Dacă Dragoste nu am, nimic nu sunt*”, spune Pavel, dar **Dragoste** *nu se are*, după cum ne-ar induce în eroare verbul, ci **FI-eşte întru Dăruire de *proprie substanță ființială*, Persoanei Tăinuitului Tu, în Chip de Icoană A Iubirii**. Iubim când spunem **“Tu**!**”**, când întrebăm **“Cine eşti Tu**?**”** şi nu “*ce, cum eşti Tu?*”. În momentul în care spunem **“Tu”** ne aflăm în fața unei **Persoane** ca **Persoană** (ca **Eu**, ca **Noi**). Când spunem *“ce, cum eşti Tu?”* ne aflăm în fața a

"ceva" ce trebuie cunoscut. Cunoaşterea relevă **ne**cunoaşterea-negaţia (*ceva*-ul) Persoanei, negând-o în acest fel. Aşa stând lucrurile, cum să iubeşti pe Cineva cunoscându-l-negându-l?

Iisus a spus: Crezi în Fiul Omului?

Orbul tămăduit a întrebat: Cine este ca să cred în El?

Iisus a spus: Cel care îţi vorbeşte.

Văzătorul a răspuns: Cred Doamne.

Aflarea lui **"Cine"**, lui **"Tu"** în faţa ta este suficient pentru a-l iubi, restul (cunoaştere-negaţie) e nimic. Nimic găsim când ştim **ne**ştiinţa. Adam-Eva era iniţial în Relaţie-Iubire-*Inocenţă* personală cu Dumnezeu, nu în *ignoranţă.* A intrat în ignoranţă în momentul în care a ştiut că nu ştie. A vrut să ştie de teamă că nu ştie şi de ce ţi-e frică de aia nu scapi. De aceea aşează Biserica Lui Christos Dragostea deasupra credinţei şi cunoaşterii.

Astfel, mai bine este ca listele normative să cuprindă doar ceea ce "Da", pe "nu" lăsându-l în inexistenţa sa. Privind partea plină a paharului pentru simplu fapt că numai aceasta poate exista, vom putea potenţa impotenţa spiritului uman prin "da"-uri fiinţial personale.

În concluzie, nu vom spune: *nu mai fi* (supărat), *trebuie să* (te gândeşti la...); dar nici: *fii* (liniştit, calm etc.) – pentru că toate aceste imperative relevă, din punct de vedere ontologic, negaţia.

Starea de rău este în acest Veac o stare naturală, adică adânc înfiptă în firea noastră păcătoasă. De aceea trebuie să umplem golul-negația-răul cu Afirmația-Lumina-Dumnezeu. La nivel cosmic acest lucru a fost făcut de Iisus Christos care ne-a răscumpărat pe toți, creând Calea strâmtă ce duce la adevărata Afirmare. Acum bine este ca fiecare să-I urmăm exemplul pe fundamentul Lucrării Lui. Adevărata luptă contra răului nu este lupta-distrugerea-negarea acestuia, pentru că fiind vid-negație nu am face altceva decât să-l întărâtăm şi, eventual, mări. De aceea a lupta pentru libertate, pentru iubire sau pentru orice altceva "bun" este un nonsens înaintea Feței Domnului – de fapt tot un rău, poate mai mare. Tot din această cauză nu trebuie scoşi dracii prin distrugere, pentru că îi vom întări – ei venind apoi şi mai mulți şi vor face cu noi ce vor voi, după cum spune Domnul –, ci trebuie *surpați* prin Afirmație-Lumină-**Plin**.

A *omorî* moartea înseamnă a întări nerealitatea ei; a face rău răului înseamnă a-l mări. Vechii egipteni intuiau acest lucru, astfel, ei anihilau răul (ceea ce ei considerau a fi aşa) prin nenumire. Realitatea-Lumina-**Afirmaţia** (Iubirea) *Se* **Afirmă**-Creează (Dragoste-Viață-Duh) *în/prin* Numire-**Afirmare**-Dăruire (Facerea) *lui* **Tu** (Făptura).

Când Dumnezeu a făcut Lumea, El n-a văzut întunericul-nimicul şi a spus: "Să Fie Lumină" şi Lumina "a biruit intunericul".

Dumnezeu *Este* Iubire şi poate doar **să *Iubească*, să *Spună* Da**. Suntem făcuți ***după* Chipul Său** şi ar fi bine să facem ***asemenea* Lui**.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Dumnezeu ar fi spus: “*Să nu mai fie întuneric!*”?

Post-motto
Totul este în Voia Domnului!
În voia Omului este de A Fi sau a nu fi în Voia Domnului
MINAMIN

O ISPITĂ GNOSTICĂ
(Mai, 1997)

Toate consoanele, care în mod obişnuit sunt pronunțate cu vârful limbii spre exterior, se rețin ducând vârful limbii cât mai în interior pe vălul palatin: S, Ş, Z, Ţ, D, N, J, L, R, T. Vârful limbii se întoarce spre interior, spre locul de intersecție unire a Harului-Energiilor-Necreate, a Energiilor Îngereşti şi cele Cosmice-astrale.

(A) – Negația-Căderea → ieşirea în lume → strigătul durerii, disperării-risipirii, urletul de groază, naştere în lume (ĂA → ieşire-cădere-creație). Se pronunță deschizând la maximum gura. Căderea lui (Â) prin îndoială-retragere/mirare (Ă) în (A) pierdere-durere.

(H) – Incandescentul, Focul (AH-ul Vieții sau AHA-ul revelării Conştiinței) – (Â/ÎH) → Durere/chin şi/sau focul satisfacției (vizibil mai ales in interjecții).

Consoane articulate dinspre gât spre incisivi (cu limba şi cu vălul palatin şi/sau incisivii): H, G, C, L, R, Ş, J, N, D, T, Ţ, Z, S.

Consoane articulate cu buza de jos pe incisivii de sus:
- F – nevibrante (surde): FIE, FIU
- V – vibrante (sonore): VIU, VIE, VIAȚĂ

Consoane articulate cu buza de jos pe buza de sus:

- P – nevibrante (surde)
- B – vibrante (sonore)

Consoane articulate cu buzele continuu închise: (M)

Consoane care se pot articula şi fără vocale (dinspre gât spre incisivi) H, R, Ş, J, S, Z.

Consoane articulate cu vârful limbii pe incisivii de sus şi de jos: Ț, S, Z

Consoane articulate cu baza limbii spre gât: C, G, H.

Vocale articulate dinspre gât spre buze: Â/Î, Ă, A, E, I, O, U, Y.

- O, U, Y se articulează cu buzele
- E, I, se articulează cu lateralele limbii arcuite pe molarii de sus
- A, Ă, Â se articulează cu deschiderea gurii şi o presiune în jos pentru (A), o presiune pe partea dorsală a laringelui pentru (Ă) şi o presiune în sus pentru (Â/Î).

(Â/Î) – vocala cea mai adâncă ascendentă (se articulează în partea superioară a gâtului şi care exprimă Fie-scul, Lăuntricul, Incandescența primordială, Viața în sine) împreună cu (S) –

consoana cea mai exterioară descendentă (articulată cu vârful limbii pe incisivii de jos şi care exprimă ieşirea, curgerea, incontinența, căderea cea mai de jos) formează (Â/ÎS) – care exprimă ieşirea din Fi-esc, Verbul său (Viața sa) → SÂNT/SUNT.

ÂM – (M) este ultima consoană şi care exprimă închidere, reținere, intimitate, posesiune, continență, proprietate (propriu) → ceea ce fieşte în propriu (mie), (mea), (meu) → ceea ce se închide cu buzele (M – cu ambele buze continuu închise) spre interior (spre deosebire de B şi P care se pronunță cu buzele deschzându-se spre exterior) – este închidere, reținere caldă a propriului, a Fie-scului.

Î/ÂS Î/ÂM – SÂNT/SUNT până aici, mă conțin, îmi sunt (sânt/sunt mie), (îmi sânt/sunt Eu). Ar fi de-ajuns ÎMI sau scurt Î/ÂM sau şi mai scut M, pentru că este ultima consoană (dar prima, în ordine cronologică, pronunțată de copil) şi de fapt ultimul sunet, închizând scurgerea sunetelor şi care le conține astfel pe toate. Este punctul (în sanscrită, consoana M este reprezentată printr-un punct – infinitul cuprins în punct, infinitatea, diversitatea în unitate, în absolut), limitarea nelimitării, închiderea gurii (buzelor), muțenia-tăcerea ce conține tot Logosul (a spune totul este posibil prin tăcere-cântec: ÂMMM…). Pronunțarea silabei sacre AUM, pronunțată aproximativ

OM/ÂM, se pronunță prin închiderea gurii (tăcerea-cuprinderea). Sunetele ce se aud sunt aproximativ AM, AUM, AÂM, ÂM. (Â) simplu (singur) se poate pronunța doar cu gura deschisă, cu gura închisă devine (ÂM). (M) nu se poate pronunța cu claritate simplu (singur), ci doar ÂM (fiind astfel maximum de sunete ce se pot pronunța cu gura perfect închisă, cu maxilarele strânse şi cu limba ținută → cea mai adâncă vocală ascendentă şi cea mai exterioară consoană). Limba este tăioasă (Iacov, 3: 8 „Dar limba, nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească!”), de aceea noi neştiind cum să o folosim, (ÂM) reprezintă silaba cea mai sigură ce se poate pronunța şi cea mai cuprinzătoare: Verbul Divin (ÂS ÂM), (ÂS) Cel (ÂM), ÂS CEL CE ÂS, SÂNT/SUNT [(Cel Ce Sânt/Sunt) ÂM (Cel Ce Mă Fiu, Ce Este)], adică ÂMMMMM – nerisipirea. Alături de H (cea mai adâncă şi lungă consoană) devine HÂM → silaba profunzimii, durerii, intimității.

HRANA – **(NA)** → IA, ȚINE, PRINDE
– **(NA)** → CEA, CEL CARE CONȚINE, CUPRINDE
– **(HRA)** → HARUL → **(H)** ÎNALT, SUS, URCUŞ, PROFUND, ARDERE, DURERE, EXTAZ
→ **(RA)** SOARE, LUMINĂ, VIAȚĂ VITALĂ, ROTUND (DEPLIN), SFÂNT

IASTE (ESTE) – (ST) RĂDĂCINA STĂRII ŞI STATORNICIEI
(IA) RĂDĂCINA ABUNDENȚEI

(A) → NEGAȚIE, CĂDERE, IEŞIRE, NAŞTERE
ÂS – SÂNT
ÂŞ – ÂN CARE TRANSCENDE ÂS, OMUL
ÂŞA – CEA CĂZUTĂ, IEŞITĂ DIN ÂŞ

ARTHA – „SENS” (UNEORI ARE VALOARE DE SCOP)

A	R	THA
अ	र	थ

A – Cădere, Durere
R – Materie, Instinct, Vibrație grosieră, Tărie-Duritate-Materialitate

TH – SENSUL CREȚIEI: VIAȚA, H – DUHUL, CEL CE HRA → UMPLE CU HAR CREATURA. **H** + **T** CHIPUL TATĂLUI CA SENS UNIC AL CREAȚIEI MIJLOCIT DE HRIST
H → CEL CE PRIN DUHUL SFÂNT S-A FĂCUT MIJLOCITOR ŞI MIJLOCEŞTE PE
T → THATĂL **(TH)** → DE LA EL PURCEDE DUHUL
RIS → IS, IŞ (OMUL ÎN EBRAICA VECHE)
⇒ DAR ŞI ÂS (ÂŞ) → OMUL NOU, FIUL OMULUI VECHI (IŞ); ÂS – T → ÂS TATĂL – ÂS UNA CU TATĂL → EU ŞI TATĂL UNA SÂNTEM ⇒ ÂST (IST) – (STATORNICIE, STABILITATE, IST – IASTE – ESTE: CEL CE ESTE)
⇒ + **R** (CALITATEA LUMESCULUI, GROSIERUL PĂCATULUI) → RIST, R-ÂST → ESTE MÂNTUIT ⇒ R ESTE TRANSFIGURAT ŞI DUS ÂN SÂNUL

THATĂLUI PRIN ELIBERAREA HARULUI VIEȚII H ȚINUT CAPTIV ÎN R ⇒ **(HR)**
TH + **A** → ÎNCERCARE DE A GĂSI CHIPUL THATĂLUI ÂN LUMESC ÎN CREAȚIA CĂZUTĂ, ÎN CREAȚIA OMULUI.
LUMEA LUMEASCĂ ASCUNDE URMELE CHIPULUI-ICOANĂ-ABSOLUT AL THATĂLUI.

INIȚIAL ARTHA ESTE CĂUTAREA ACESTOR URME (SENSULUI)

ULTERIOR ARTHA A DISPĂRUT DIN CĂUTĂRILE OMULUI, ACESTA CĂUTÂND DE ASTĂ DATĂ CHIPUL SĂU CĂZUT, UITÂND DE CHIPUL DOMNULUI. NEGĂSINDU-L NICĂIERI, A ÎNCEPUT SĂ ŞI-L ÎNCHIPUIE (SĂ FACĂ CHIPURI-IDOLI → REFLECTĂRI ALE ÂN-SINELUI, ÂN-CHIPUIRII, SINELE FIINDU-I DE ASTĂ DATĂ ADEVĂRATUL FALS AL CHIPULUI)

CHIPUIREA A DEVENIT ASTFEL CREAȚIA OMULUI (ARS) ÂN PLASTICITATEA-MATERIALITATEA LUI AR. ARS ESTE ARIS, AR-IŞ (ÂS, ÂŞ FĂRĂ TH – THATĂL – OMUL CARE A UITAT DE CHIPUL THATĂLUI DIN EL) ⇒ OMUL CREÂND IDEALURI: ALE CĂRNII, EMOȚIILOR; IDEALURI ÂN-SINE; ŞI, CÂND S-A PLICTISIT DE CEEA CE CREDEA EL ARMONIE, EXTREMA DIZARMONIEI (IADUL).
ACEST LUCRU SE POATE VEDEA MAI ALES ÎN ISTORIA ARTELOR PLASTICE, MUZICALE,

LITERARE. AZI TRĂIM ÂNTR-O ARS (ARIS) A DIZARMONIEI (IADULUI): PLASTICĂ, MUZICĂ ŞI LITERATURĂ PLUTONICĂ (HADES-SEX). ORIGINALITATEA EXPRESIEI CONTEAZĂ ACUM; CE SE EXPRIMĂ? – PLUTONISM.

DE-A LUNGUL TIMPULUI, ÂN-CHIPUIND, OMUL S-A ADÂNCIT TOT MAI MULT ÂN MOARTE (PLUTON) FĂRĂ SĂ-ŞI DEA SEAMA.

ARTHA ESTE O A-DUCERE-A-MINTE ŞI O CLAR-VEDERE, DAR ADEVĂRATA CREAȚIE A OMULUI ESTE ÂN HRIST (HRÂŞT), NUMAI PRIN EL OMUL PUTÂND RE-DES-COPERI CHIPUL – ICOANA – ABSOLUTĂ A TATĂLUI.

SMERENIE / ASCULTARE

CINE NU POATE FI CEL MAI MIC,
NU POATE FI NICI CEL MAI MARE;
CEL MAI MARE NU POATE FI CUPRINS
DECÂT DE CEL MAI MIC;
CEL MAI PUTERNIC NU FIEŞTE
DECÂT PRIN CEL MAI SLAB.

OMUL E LA PERIFERIE, CEL MAI
GOL ÎN SINE – DECI CEL MAI LIBER;
FIINŢIAL, EL ESTE CEL MAI MIC
ÎN SUBSTANŢĂ DE SINE;
ARE INIMA CEA MAI PLĂPÂNDĂ ŞI
PLÂNGĂCIOASĂ, FIIND SINGURA ÎN
STARE A-L CUPRINDE PE DUMNEZEU.

MINAMIN

ISBN: 978-973-0-38867-1